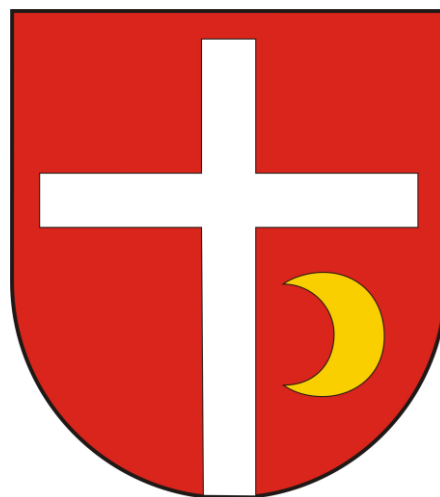

Gmina
Gorzków

Gminna Strategia
Rozwiązywania
Problemów Społecznych

na lata 2022 – 2031

Spis treści

SPIS TREŚCI	2
I. MERYTORYCZNE UZASADNIENIE OPRACOWANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	4
1. PODSTAWA PRAWNA STRATEGII, ZGODNOŚĆ Z PRAWEM WSPÓLNOTOWYM ORAZ STRATEGIAMI NARODOWYMI I EUROPEJSKIMI	4
1.1 Powiązanie Strategii z krajowymi aktami prawnymi.....	5
1.2 Zgodność z prawem wspólnotowym	6
1.3 Zgodność ze strategiami europejskimi	6
1.4 Zgodność z dokumentami krajowymi	7
1.5 Zgodność z regionalnymi i wojewódzkimi dokumentami strategicznymi.....	9
II. PROCES WYPRACOWANIA STRATEGII	10
1. PRZEBIEG PROCESU WYPRACOWANIA STRATEGII	11
III. CHARAKTERYSTYKA GMINY	14
1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE	14
2. HISTORIA.....	14
3. GOSPODARKA GMINY	16
3.1 Przedsiębiorczość.....	16
4. LUDNOŚĆ GMINY	17
4.1 Demografia.....	17
4.2 Poziom życia	20
4.3 Mieszkalnictwo	20
5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA GMINY GORZKÓW	21
5.1 Oświata	21
5.2 Kultura	25
5.3 Służba zdrowia.....	27
5.4 Pomoc społeczna	27
5.5 Bezpieczeństwo publiczne	37
5.6 Rekreacja i sport	38
5.7 Organizacje społeczne	39
6. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY	41
6.1 Analiza problemów społecznych Gminy Gorzków na podstawie danych instytucji	41
6.2 Problemy i oczekiwania społeczne mieszkańców na podstawie ankiety	49
6.3 Analiza SWOT	61

IV PLANOWANIE DZIAŁAŃ	62
1. MISJA I WIZJA GMINY GORZKÓW	62
2. PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ	62
3. CELE I HARMONOGRAM REALIZACJI	66
4. RAMY FINANSOWE STRATEGII	81
5. PROGRAMY.....	82
V. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII.....	83
1. SYSTEM MONITOROWANIA STRATEGII.....	83
2. EWALUACJA STRATEGII	89
ZAŁĄCZNIKI	92
WYKAZ SKRÓTÓW	98
SPIS WYKRESÓW I TABEL	99

I. MERYTORYCZNE UZASADNIENIE OPRACOWANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Państwo polskie poprzez instytucje realizujące politykę społeczną umożliwia swoim obywatelom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać samodzielnie, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Stale wzrastający zakres zadań stawianych przed instytucjami pomocy społecznej spowodowany jest zwiększającym się ich ciężarem gatunkowym i stopniem trudności generowanym takimi czynnikami, jak np.: starzenie się społeczeństwa, a co za tym idzie, wzrost kosztów związanych z ochroną zdrowia i rehabilitacją osób starszych i niepełnosprawnych, uzależnieniami oraz wyzwaniem, którym musi podolać współczesna rodzina.

Działania prowadzone przez instytucje pomocy i integracji społecznej opierają się na zasadach programowania, subsydiarności, koncentracji, elastyczności i otwartości. Istotą nowego modelu działania pomocy społecznej, kreującej politykę społeczną – a w jej obszarze strategię rozwiązywania problemów społecznych – jest jej uspołecznienie zarówno w procesie planowania, jak też realizacji.

Każde państwo Członkowskie Unii Europejskiej ma obowiązek prowadzenia w ramach Unii wspólnych działań wspierających, uzupełniających i koordynujących w szeroko pojętej dziedzinie ochrony ludności i rozwoju kapitału ludzkiego. Opracowanie Strategii jest warunkiem pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na realizację projektów dotyczących sfery społecznej zarówno z budżetu państwa, jak też funduszy Unii Europejskiej.

1. Podstawa prawna Strategii, zgodność z prawem wspólnotowym oraz strategiami narodowymi i europejskimi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gorzków tworzona jest z mocy ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2021 poz. 2268 z późn. zm.), która w art. 17 ust. 1 pkt 1 nakłada na Gminy obowiązek „opracowania i realizacji gminnej Strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Ponadto art. 16 b ust. 2 w/w ustawy wskazuje elementy, jakie powinna zawierać strategia, tj.

- diagnozę sytuacji społecznej,
- prognozę zmian w zakresie objętym strategią,

- cele strategiczne projektowanych zmian,
- kierunki niezbędnych działań,
- sposób realizacji Strategii oraz jej ramy finansowe,
- wskaźniki realizacji działań.

1.1 Powiązanie Strategii z krajowymi aktami prawnymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gorzków (GSRPS) jest zgodna z założeniami polityki państwa, a także ustaw kompetencyjnych nakładających na administrację rządową i samorządową określone obowiązki. Działania zawarte w Strategii oparte są na postanowieniach innych krajowych aktów prawnych, a w szczególności:

- Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2021 poz. 2268 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2020 poz. 1057 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 poz. 176 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 poz. 1119 z późn. zm.);
- Ustawy dnia z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 poz. 2050 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2022 poz. 690 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 poz. 573 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2022 poz. 615 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 poz. 1249 z późn. zm.);
- Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2022 poz. 447 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. 2022 poz. 1205 z późn. zm.);

- Ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. 2021 poz. 1956 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2021 poz. 485 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2021 poz. 2021 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 04 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 poz. 1297 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 05 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2021 poz. 1744 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 poz. 685 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 1285 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 poz. 2407);
- Ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 poz. 1329).
- Ustawa z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz. U. z 2022 poz. 1006).

1.2 Zgodność z prawem wspólnotowym

Prawo wspólnotowe (*acquis communautaire*) nie ingeruje w systemowe rozwiązania w zakresie pomocy społecznej obowiązujące w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Funkcjonuje jednak polityka społeczna Unii koordynująca narodowe polityki społeczne w zakresie koniecznym z punktu widzenia funkcjonowania wspólnoty.

1.3 Zgodność ze strategiami europejskimi

Jednym z wiodących celów Unii Europejskiej jest wyrównywanie poziomu rozwoju krajów i regionów. Polska uczestniczy w polityce społeczno-gospodarczej Unii, co oznacza między innymi korzystanie z funduszy unijnych. W obszarze polityki społecznej jest to Europejski

Fundusz Społeczny (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 1304/2013). EFS jest głównym instrumentem wspierającym polityki i zadania priorytetowe, których celem jest osiągnięcie postępów w kierunku pełnego zatrudnienia, poprawy jakości i wydajności pracy, zwiększenie mobilności geograficznej i zawodowej pracowników w Unii. Poprawa systemów kształcenia i szkolenia, propagowanie włączenia społecznego oraz zapobieganie i zwalczanie ubóstwa. Fundusz ten przyczynia się tym samym do spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.

1.4 Zgodność z dokumentami krajowymi

Zapisy zwarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gorzków są zgodne z następującymi dokumentami strategicznymi:

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030, której celem głównym jest poprawa jakości życia Polaków.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030. Celem głównym strategii jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. Należy przez to rozumieć dorastanie w godnych warunkach, skuteczną edukację, świadczenie pracy, prowadzenie działalności gospodarczej, stałe uczenie się dorosłych, w tym doskonalenie ich kompetencji i kwalifikacji, sprawiedliwy i powszechny dostęp do opieki zdrowotnej, realizowanie się w życiu rodzinnym i społecznym, aktywne spędzanie czasu wolnego, wysoką świadomość ekologiczną, udział w życiu publicznym i politycznym, a także stały rozwój osobisty oraz udział w procesach zmian zachodzących w świecie i Polsce.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku). Głównym celem SOR jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie, która jako strategiczny cel polityki regionalnej wskazuje efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej, w którym określono kluczowe kierunki rozwoju ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych w Polsce.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2021 – 2027 z perspektywą do roku 2030. Nowy wymiar aktywnej integracji.

Celem głównym programu jest trwałe zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o 1,5 mln osób oraz wzrost spójności społecznej.

W programie wyróżniono pięć celów operacyjnych:

1. Usługi dla aktywności i profilaktyki – ograniczenie wykluczenia dzieci i młodzieży. *Zapewnienie rodzinom z dziećmi dostępu do wysokiej jakości usług społecznych, który zwiększy szanse na aktywizację rodziców oraz umożliwi kompleksową profilaktykę zapobiegającą ubóstwu.*
2. Gwarancje dla przyszłości młodzieży – stworzenie szansy dla młodzieży wejścia na rynek pracy i tworzenia rodzin. *Stworzenie spójnego systemu działań edukacyjnych, społecznych i zawodowych umożliwiającego młodzieży przygotowanie do wejścia na rynek pracy, zdobycie niezbędnych kompetencji oraz umiejętności ułatwiających włączenie społeczne, aktywność zawodową i rozwój rodziny.*
3. Aktywna osoba, zintegrowana rodzina, odpowiedzialne lokalne środowisko. *Rozwój systemu aktywnej integracji, działającego na rzecz aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym osób, rodzin i środowisk zagrożonych wykluczeniem, umożliwiając łączenie ról społecznych zawodowych i rodzinnych oraz zwiększenie roli społeczności lokalnej opartych o zasadę partnerstwa publiczno-społecznego .*
4. Zapobieganie niepewności mieszkaniowej. *Zapewnienie dostępu do niedrogich mieszkań na wynajem umożliwiających stabilność rodzin i aktywizację zawodową rodzin oraz zapobieganie utracie mieszkania i bezdomności powodującej wykluczenie społeczne.*
5. Seniorzy – bezpieczni, aktywni i potrzebni. *Zapewnienie osobom starszym, niepełnosprawnym, zależnym przyjaznych form opieki i form aktywnego spędzania czasu oraz aktywnego włączania się osób starszych w życie publiczne i zawodowe.*

Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 – działania przedstawione w Strategii są zgodne z założeniami zawartymi w w/w Programie, celem strategicznym Programu jest wydłużenie życia, poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności oraz zmniejszenie nierówności społecznych w zdrowiu. Cel strategiczny można osiągnąć dzięki realizacji celów operacyjnych. W NPZ są one ukierunkowane na zmniejszenie narażenia społeczeństwa na

największe zagrożenia dla zdrowia. W katalogu zadań niezbędnych do realizacji tych celów znajdują się działania konieczne do poprawy stanu zdrowia i jakości życia zarówno całego społeczeństwa, jak i szczególnie zagrożonych grup. Cele operacyjne programu:

1. Poprawa sposobu żywienia, stanu odżywienia oraz aktywności fizycznej społeczeństwa.
2. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.
3. Profilaktyka problemów zdrowia psychicznego i poprawa dobrostanu psychicznego społeczeństwa.
4. Ograniczenie ryzyka zdrowotnego wynikającego z zagrożeń fizycznych, chemicznych i biologicznych w środowisku zewnętrznym, miejscu pracy, zamieszkania, rekreacji oraz nauki.
5. Promocja zdrowego i aktywnego starzenia się.
6. Poprawa zdrowia prokreacyjnego.

1.5 Zgodność z regionalnymi i wojewódzkimi dokumentami strategicznymi

Zgodność z Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Krasnostawskiego na lata 2021-2025

Cel strategiczne to:

1. Wspieranie rodzin oraz zapewnianie właściwej opieki dzieciom i młodzieży.
2. Aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
3. Zwiększenie udziału osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym.
4. Zwiększenie aktywności społecznej i obywatelskiej.
5. Promocja i ochrona zdrowia.

Zgodność ze Strategią Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2021 –2030

W strategii wyróżniono następujące cele główne:

1. Wzrost zatrudnienia, przeciwdziałanie bierności zawodowej i obniżenie poziomu ubóstwa w województwie lubelskim do roku 2030.

2. Podniesienie jakości życia osób starszych poprzez wydłużenie okresu samodzielności i aktywności w życiu społecznym oraz zapewnienie bezpieczeństwa.
3. Adaptacja systemu wspierającego rodzinę zgodnie ze zmieniającymi się potrzebami i zmianami w otoczeniu zewnętrznym.
4. Włączenie osób z niepełnosprawnościami w życie społeczne i zawodowe poprzez działania zwiększające ich aktywność zawodową i społeczną.
5. Poprawa jakości życia osób z doświadczeniem kryzysu psychicznego.
6. Aktywni obywatele i aktywne wspólnoty lokalne województwa lubelskiego.
7. Ekonomia społeczna i solidarna istotnym instrumentem wsparcia rozwoju społecznego oraz lokalnego.

Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą 2030)

Cele strategiczne ww. strategii rozwoju obejmują:

1. Wzmacnianie urbanizacji regionu.
2. Restrukturyzacja rolnictwa oraz rozwój obszarów wiejskich.
3. Selektywne zwiększanie potencjału wiedzy, kwalifikacji, zaawansowania technologicznego, przedsiębiorczości i innowacyjności regionu.
4. Funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturowa integracja regionu.

Inne dokumenty strategiczne:

- Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia;
- Program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2021-2025;
- Regionalny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla województwa lubelskiego na lata 2018 – 2022.

II. PROCES WYPRACOWANIA STRATEGII

Do prac nad wypracowaniem Strategii zaproszeni zostali przedstawiciele instytucji publicznych i organizacji społecznych z terenu Gminy Gorzków.

1. Przebieg procesu wypracowania Strategii

Proces przygotowania dokumentu składał się z następujących etapów:

- organizacja procesu planowania strategicznego,
- diagnoza sytuacji społecznej w Gminie Gorzków,
- planowanie działań,
- opracowanie dokumentu.

Diagnoza sytuacji społecznej w Gminie Gorzków:

- analiza sytuacji społecznej w Gminie Gorzków w oparciu o opinie przedstawicieli instytucji administracji samorządowej, organizacji społecznych analizę doświadczeń w rozwiązywaniu problemów społecznych,
- analiza doświadczeń w rozwiązywaniu problemów społecznych,
- dotychczasowa współpraca instytucji i organizacji społecznych na rzecz społeczności lokalnej,
- formułowanie wizji rozwoju społecznego Gminy Gorzków.

Analiza problemów społecznych oraz zasobów społecznych w Gminie Gorzków:

- identyfikacja i kategoryzacja problemów społecznych w Gminie Gorzków,
- określenie zasobów społecznych.

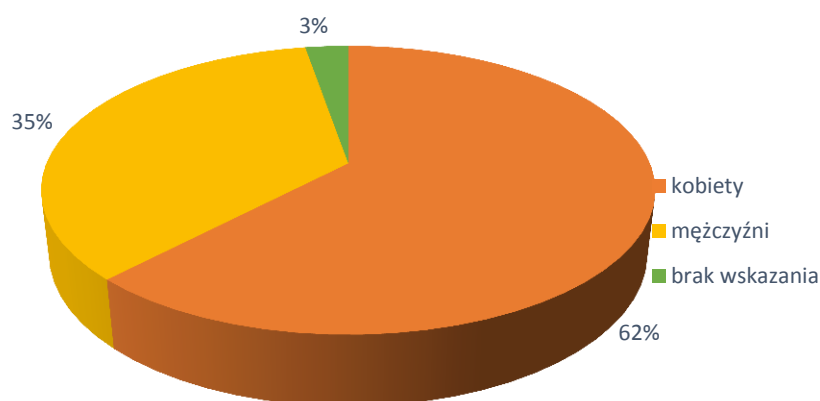
Formułowanie założeń strategii rozwiązywania problemów społecznych w oparciu o zasady rozwoju społecznego:

- formułowanie misji rozwoju społecznego w korelacji z wizją rozwoju Gminy Gorzków,
- formułowanie celów strategicznych,
- określanie celów oraz kierunków działań w Gminie Gorzków,
- określanie sposobu zarządzania realizacją strategii,
- ustalenie zasad monitoringu,
- opracowanie procedur ewaluacji.

Bazą do opracowania diagnozy społecznej zawartej w strategii były materiały i analizy statystyczne gromadzone przez instytucje takie, jak: Urząd Gminy Gorzków, baza danych regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego www.stat.gov.pl, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gorzkowie oraz wyniki anonimowych ankiet na temat występujących w Gminie problemów i oczekiwań.

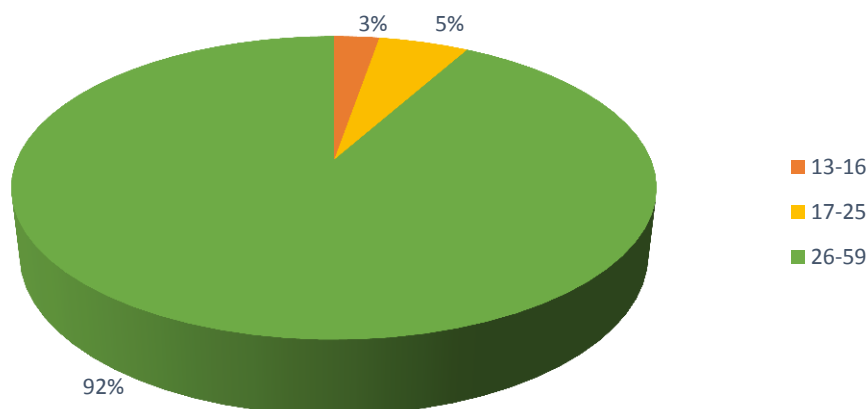
Elementem uspołecznienia procesu budowy GSRPS, było przeprowadzenie badania ankietowego bazującego na metodologii CAWI (Computer Assisted Web Interview), skierowanego do mieszkańców - osób zainteresowanych uczestnictwem w życiu społecznym Gminy. W badaniu kwestionariuszowym udział wzięło łącznie 37 osób (23 kobiety i 13 mężczyzn, w przypadku 1 ankiety brak wskazania).

Wykres 1. Udział respondentów ankiety w podziale na płeć. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.

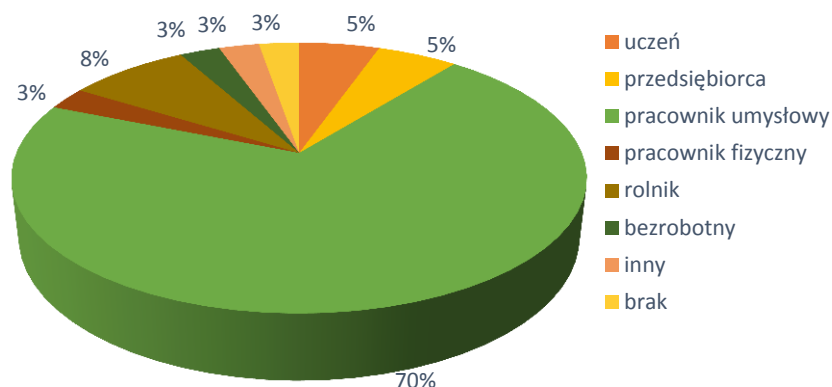
Najliczniejszą grupę wiekową stanowiły osoby mieszczące się w przedziale 26-59 lat – 34 osoby. Nie odnotowano żadnej osoby w wieku 60 lat i więcej.

Wykres 2. Udział respondentów wg wieku. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.

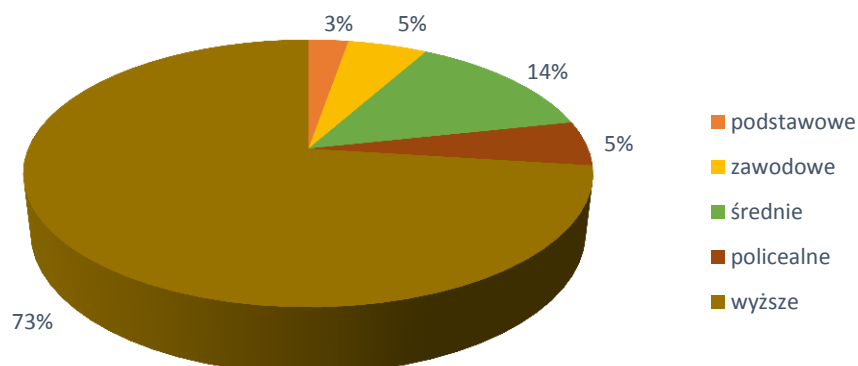
Pytani o aktywność zawodową mieszkańcy Gminy Gorzków deklarowali się najczęściej jako pracownik umysłowy (26 osób), następną pod względem liczebności grupę stanowili rolnicy (3 osoby).

Wykres 3. Podział respondentów wg statusu zawodowego. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.

Pod względem wykształcenia najliczniejszą grupę stanowiły osoby posiadające wykształcenie wyższe (27 osób).

Wykres 4. Podział respondentów wg poziomu wykształcenia. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.

W oparciu o uzyskane informacje i materiały został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację i efektywną realizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz samorządowych. Oparcie przygotowania dokumentu strategicznego o proces partycypacji społecznej gwarantuje rzetelną diagnozę oraz wypracowanie adekwatnych do zdiagnozowanych problemów kierunków realizacji strategii. Przedłożony materiał został opracowany przez Zespół zadaniowy ds. opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przy merytorycznym wsparciu eksperta zewnętrznego – Agnieszki Wróblewskiej.

III. CHARAKTERYSTYKA GMINY

1. Położenie geograficzne

Rysunek 1. Umiejscowienie gminy Gorzków w powiecie krasnostawskim i województwie lubelskim. Źródło: <https://www.gminy.pl>

Gmina wiejska Gorzków położona jest w zachodniej części powiatu krasnostawskiego, w środkowo-wschodniej części województwa lubelskiego. Graniczy z następującymi gminami: Krasnostaw, Łopiennik Górny, Rybczewice (powiat świdnicki), Izbica, Rudnik, Żółkiewka. Przez Gminę przepływa rzeka Żółkiewka. Powierzchnia administracyjna gminy wynosi 97 km². Obszar Gminy Gorzków podzielony jest na 23 sołectwa.

2. Historia

Pierwsze wzmianki o Gorzkowie w źródłach pisanych pochodzą z roku 1359, znajdują się w traktacie granicznym między Królestwem Polskim a Litwą. Gorzków należał wówczas do ziemi chełmskiej, a miejscowi bojarzy i chłopcy wyznawali prawosławie. W roku 1377 Ludwik Węgierski zorganizował wyprawę na Ruś i wcielił ziemię chełmską do Królestwa

Polskiego. Dalsza integracja tych terenów z Koroną nastąpiła w czasach panowania Władysława Jagiełły. Fundatorem pierwszej budowli sakralnej w obrządku katolickim na przełomie 1403/1404 r. był Mikołaj z Sandomierza herbu Trąby spowiednik i doradca króla, od 1403 r. podkanclerzy wielki koronny, późniejszy arcybiskup gnieźnieński i pierwszy prymas Polski. W XV – XVI wieku Gorzków oraz okoliczne wsie (Wielkopole, Chorupnik, Czysta Dębina) stanowiły gniazdo rodowe Gorzkowskich herbu Tarnawa (potomstwo Jachny i Paszka). Byli to przedstawiciele średniozamożnej szlachty ziemskiej. Pod względem administracyjnym obszar należał do województwa ruskiego. Okres Rzeczypospolitej Obojga Narodów to czas wzmożonego rozwoju w dziejach Gorzkowa. Upadek Rzeczypospolitej w połowie XVII w. dotkliwie odczuli mieszkańcy Gorzkowa. Prawdopodobnie, w 1649 roku ziemię gorzkowską pustoszyli Kozacy Bohdana Chmielnickiego, który oblegał wówczas Zamość, kilka lat później rabowali tutaj Szwedzi Karola X Gustawa. Chłopi chronili się w lasach, a zamożniejsza szlachta uciekała do Zamościa. Wojny przyniosły znaczne wyludnienie i upadek gospodarczy. Świątynię okolicy próbował odbudować Jan III Sobieski, który często wypoczywał w rodzinnym majątku Pielaszkowice, posiadał także dobra w samym Gorzkowie. W ciągu kilku lat działalności Sobieskiego powstało na tym terenie miasteczko o charakterze rolniczo – targowym, założone na planie otwartym, z czworobocznym rynkiem i czterema ulicami wychodzącymi z jego narożników. Do Gorzkowa masowo zaczęli napływać Żydzi, co powodowało ożywienie gospodarcze. W latach 90. XVII w. Jan Sobieski sprzedał Gorzków wraz z okolicznymi miejscowościami Wielopolem, Waśniowem, Dąbiem i Chorupnikiem senatorowi Janowi Braunschweigowi. Jego syn Rudolf sprzedał Gorzków Ottonowi Filkierzampowi. Kolejni właściciele Gorzkowa to Szembekowie i od 1783 r. Darowscy. W roku 1827 Gorzków liczył 46 domów i 301 mieszkańców, w 1861 roku było 38 domów i 378 mieszkańców (w tej liczbie 218 Żydów). Istniała synagoga i młyn. Okoliczna szlachta i chłopi licznie wzięli udział w powstaniu styczniowym. Po reformie uwłaszczeniowej z 1864 roku pojawił się nowy element w życiu wsi: samorząd wiejski, a Gorzków stał się centrum administracyjnym o charakterze lokalnym. W roku 1869, za patriotyczną postawę mieszkańców w ostatnim powstaniu car Aleksander II pozbawił miejscowość praw miejskich. Po odzyskaniu niepodległości przez Polskę w 1918 roku Gorzków zachował status podstawowej jednostki administracyjnej (gminy). Według spisu z 1921 roku było w nim 691 osób, w tym 434 żydów i 257 katolików. W 1922 r. wzniesiono murowany budynek z arkadowym wejściem, do dnia dzisiejszego znajduje się w nim Urząd Gminy. W okresie dwudziestolecia międzywojennego w Gorzkowie działały partie polityczne, rozwijała się oświata o charakterze podstawowym i formy spółdzielczości.

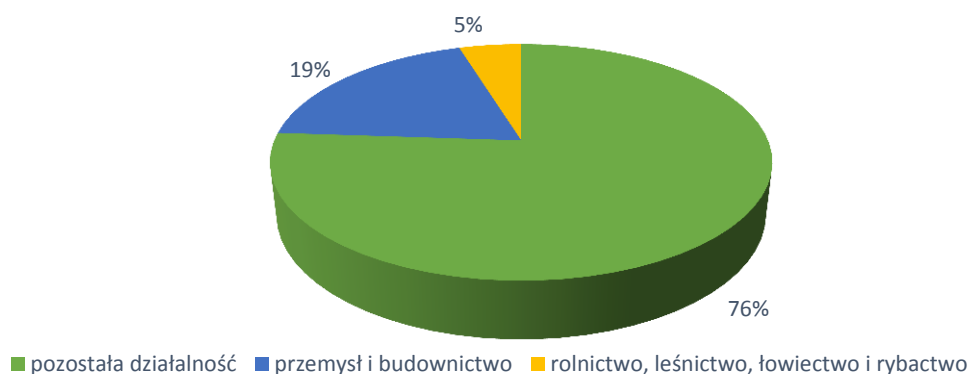
W 1920 roku w Gorzkowie powstała parafia polskokatolicka, a w latach 1927 – 1929 wzniesiono murowany kościół na planie krzyża łacińskiego. Okres II wojny światowej to czas okupacji nazistowskiej (niemieckiej) i sowieckiej (rosyjskiej). Niemieccy hitlerowcy całkowicie wymordowali ludność żydowską, organizowano masowe rozstrzeliwania i wywózki do obozów zagłady. Diaspora żydowska w Gorzkowie przestała istnieć. Na ziemi gorzkowskiej działał silny ruch oporu, przede wszystkim oddziały ZWZ-AK i BCh. Dowódcą obwodu AK w powiecie krasnostawskim był kpt. Franciszek Jarocki „Jaćwing” z Borowa w ziemi gorzkowskiej. W roku 1965 postawiono w centrum Gorzkowa pomnik ku czci poległych w czasie II wojny światowej. Po 1945 roku nie powiodły się pomysły władz w zakresie kolektywizacji i spółdzielczości. W 1975 roku Gorzków znalazł się w obrębie województwa zamojskiego. Po reformie administracyjnej z 1999 roku gmina Gorzków weszła w skład powiatu krasnostawskiego.¹

3. Gospodarka Gminy

3.1 Przedsiębiorczość

W 2021 roku na terenie Gminy Gorzków było zarejestrowanych 188 podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON, spośród których 5 należało do sektora publicznego, a 182 do sektora prywatnego. W ramach wszystkich przedsiębiorstw 19% działa w ramach przemysłu i budownictwa, 5% to rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, a 76% wykonuje pozostałą działalność gospodarczą.

Wykres 5. Przedsiębiorstwa z terenu Gminy Gorzków. Podział według rodzajów działalności PKD 2007. Źródło: dane GUS <https://bdl.stat.gov.pl/>

¹<https://www.gorzkow.eu/index.php/o-miescie/historia-i-tradycje/dzieje-miasta/26-poczatki-naszej-miejscowosci>

W ramach sektora publicznego spośród 5 podmiotów 3 należy do państwowych i samorządowych jednostek prawa budżetowego. Z kolei sektor prywatny, to przede wszystkim osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (150 jedn.), oraz spółki handlowe (3 jedn.).

Odnosząc się do wskaźników podmiotów gospodarki narodowej (przyjętych dla celów porównawczych przez GUS), należy stwierdzić, że na 10 tys. ludności na terenie Gminy Gorzków przypada 570 firm. Na 100 osób w wieku produkcyjnym 8,26 osób fizycznych prowadzi działalność gospodarczą. Odnosząc się do fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych można stwierdzić, iż na 10 tys. mieszkańców przypada 45 tego typu podmiotów. Szczegółowe dane prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Podmioty gospodarki narodowej – wskaźniki. Źródło: dane GUS <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kategoria	Jednostka miary	Wartość wskaźnika		
		2019	2020	2021
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	jed. gosp.	505	547	570
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	jed. gosp.	49	59	51
jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	jed. gosp.	40	18	30
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	jed. gosp.	7,19	7,80	8,26
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	jed. gosp.	38	44	45
podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	jed. gosp.	89	107	94
podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	jed. gosp.	90,2	98,9	103,5

4. Ludność Gminy

4.1 Demografia

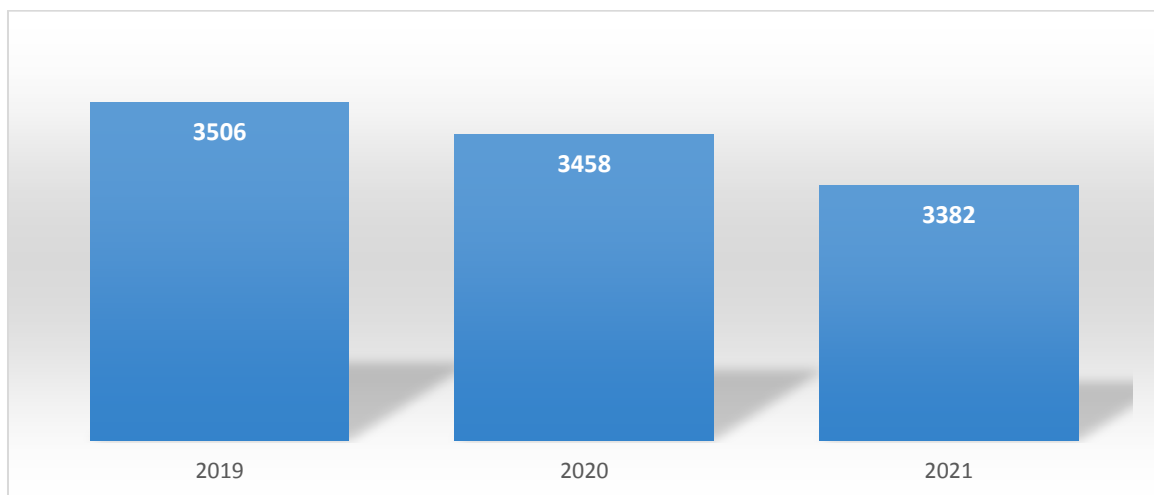
Na koniec 2021 r. Gminę Gorzków zamieszkiwało 3382 mieszkańców. Na przestrzeni trzech ostatnich lat populacja zmniejszyła się, co jest zjawiskiem niekorzystnym dla rozwoju gospodarczego i społecznego Gminy. Gęstość zaludnienia w Gminie w 2021 roku wynosiła 34 osoby na 1 km².

Tabela 2. Demografia Gminy Gorzków. Źródło: dane UG Gorzków.

Rok	2019	2020	2021
ogółem	3506	3458	3382
Struktura wieku zamieszkałej ludności (zameldowanych na pobyt stały i czasowy)			
0-6 lat	211	207	194
7-18 lat	337	340	336
19-59 lat	1785	1732	1696
60+	1173	1179	1156

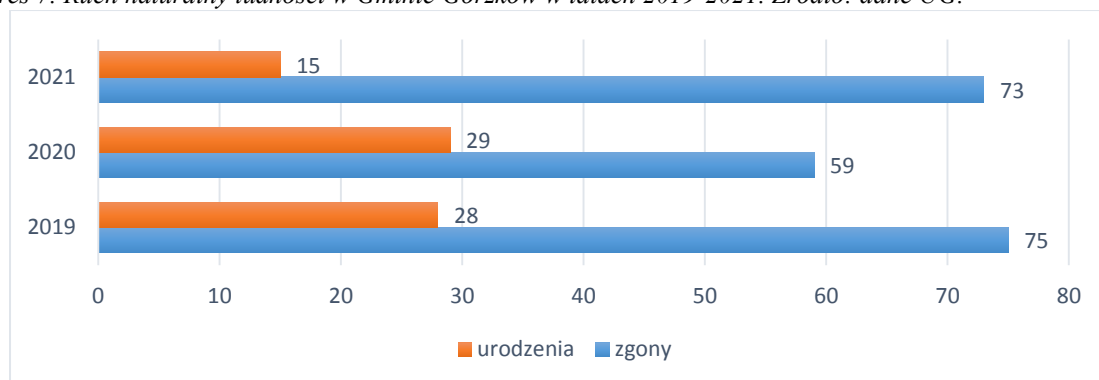
Wśród ogólnej liczby mieszkańców dominującą grupą stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Według danych GUS w 2021 roku wśród mieszkańców Gminy Gorzków ponad połowa, to osoby w wieku produkcyjnym (55,0%), osoby w wieku przedprodukcyjnym lat stanowią 13,5% ogółu, natomiast osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią 31,5% ludności. Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi 81,7, współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi wynosi 45,5. W 2021 roku współczynnik feminizacji w Gminie wyniósł 113.

Wykres 6. Liczba mieszkańców Gminy Gorzków w latach 2019-2021. Źródło: dane UG Gorzków.

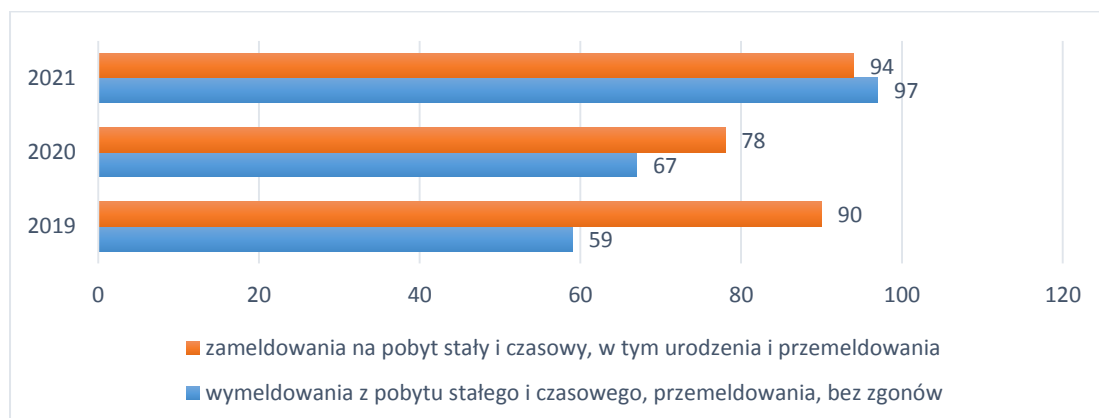
W latach 2019-2021 na terenie Gminy zanotowano ujemny przyrost naturalny. Ogólny bilans lat 2019-2021 wyniósł -135 osób.

Wykres 7. Ruch naturalny ludności w Gminie Gorzków w latach 2019-2021. Źródło: dane UG.

W przypadku salda migracji wskaźniki są dodatnie. Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba zameldowań przewyższała liczbę wymeldowań. Saldo migracji dla lat 2018-2020 wynosi + 39 osób.

Wykres 8. Migracje ludności na terenie Gminy Gorzków w latach 2019-2021. Źródło: UG.

Podsumowując powyżej zaprezentowane wskaźniki demograficzne Gminy należy zwrócić uwagę na ujemny przyrost naturalny oraz wyludnianie gminy.

Niepokój na przyszłość może budzić fakt, iż 55% mieszkańców, to osoby w wieku produkcyjnym. Należą do nich zarówno mieszkający tu od urodzenia, jak i osoby, które wybrały Gminę na miejsce zamieszkania. Obecnie jest to korzystne dla rozwoju gospodarczego Gminy, ale jeśli powyższe niekorzystne trendy zostaną utrzymane, za kilka czy kilkanaście lat, liczba osób w wieku poprodukcyjnym będzie ogromnym obciążeniem dla osób w wieku aktywności zawodowej.

4.2 Poziom życia

W 2020 r. dochody Gminy Gorzków w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosły 4292,87 zł, przy wydatkach w wysokości 3981,46 zł. W 2020 roku w Powiecie krasnostawskim dochody w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosły 4839,48 zł, przy wydatkach w wysokości 4707,59 zł.²

4.3 Mieszkalnictwo

Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania w Gminie Gorzków wynosi 86,3 m².

Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Gorzków. Źródło: dane GUS <https://bdl.stat.gov.pl/>

	Jednostka miary	2019	2020	2021
Zasoby mieszkaniowe				
<i>mieszkania</i>	mieszk.	1 466	1 465	<i>b.d.</i>
<i>izby</i>	izba	5 452	5 449	<i>b.d.</i>
<i>powierzchnia użytkowa mieszkań</i>	m ²	126 536	126 466	<i>b.d.</i>
Budynki mieszkalne w Gminie				
Ogółem	bud.	1 457	1 424	<i>b.d.</i>
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne				
<i>wodociąg</i>	mieszk.	1 194	1 193	<i>b.d.</i>
<i>ustęp splukiwany</i>	mieszk.	897	897	<i>b.d.</i>
<i>łazienka</i>	mieszk.	837	837	<i>b.d.</i>
<i>centralne ogrzewanie</i>	mieszk.	748	748	<i>b.d.</i>
Mieszkania wyposażone w instalacje - w %				
<i>wodociąg</i>	%	81,4	81,4	<i>b.d.</i>
<i>łazienka</i>	%	57,1	57,1	<i>b.d.</i>
<i>centralne ogrzewanie</i>	%	51,0	51,1	<i>b.d.</i>

² <https://stat.gov.pl/statystyka-regionalna/statystyczne-vademecum-samorzadowca/>

Zasoby mieszkaniowe – wskaźniki				
<i>przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania</i>	m ²	86,3	86,3	<i>b.d.</i>
<i>przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę</i>	m ²	36,9	37,4	<i>b.d.</i>
<i>mieszkania na 1000 mieszkańców</i>	mieszk.	427,5	433,6	<i>b.d.</i>

5. Infrastruktura społeczna Gminy Gorzków

5.1 Oświata

Szkoła Podstawowa im. Jana III Sobieskiego w Gorzkowie jest jedyną szkołą działającą na terenie Gminy Gorzków, której organem prowadzącym jest Gmina Gorzków. Przy szkole podstawowej prowadzone są oddziały przedszkolne.

Szkoła Podstawowa w Gorzkowie mieści się w dwóch budynkach. Przedszkole oraz oddziały I- III mieszczą się w budynku przy ul. Głównej 7 oraz klasy IV-VIII w budynku przy ul. Partyzantów 83. Obecnie uczniowie uczą się w 9 oddziałach szkoły podstawowej i w trzech grupach wychowania przedszkolnego.

Tabela 4. Szkoła Podstawowa im. Jana III Sobieskiego w Gorzkowie.

Rok szkolny	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Liczba dzieci przedszkolnych	64	67	68
Liczba grup przedszkolnych	3	3	3
Liczba dzieci/uczniowie kl. I-VIII	186	172	174
Razem w roku szkolnym	250	239	242
W tym niepełnosprawni uczniowie	8	11	10
Liczba nauczycieli	28 /w tym 4 nauczycieli niepełnozatrudnionych/	26 /1 nauczyciel niepełnozatrudniony	25 /1 nauczyciel niepełnozatrudniony/
Realizowane programy dodatkowe	„Czyste powietrze wokół nas”- klasy „0”i kl. I „Bieg po zdrowie” –	„Czyste powietrze wokół nas”- klasy „0”i kl. I „Bieg po zdrowie” –	„Czyste powietrze wokół nas”- klasy „0”i kl. I „Bieg po zdrowie” –

	kl IV-V „Trzymaj Formę” – kl. IV-VIII	kl IV-V „Trzymaj Formę” – kl. IV-VIII	kl IV-V „Trzymaj Formę” – kl. IV-VIII Program MEiN - Dodatkowe zajęcia specjalistyczne z zakresu pomocy psychologiczno- pedagogicznej Realizacja programu MEiN - zajęcia wspomagające Program profilaktyki czerniaka skóry - "Znamię? Znam je"
Infrastruktura	<p>W budynku przy ulicy Głównej 7, szkoła wyposażona jest w 4 sale przedszkolne, w tym sala do zabaw, sale są wyremontowane z wymienionymi wykładzinami, odmalowane, wyposażone w Internet z programu OSE, w 2 tablice interaktywne z dostępem do Internetu oraz monitor dotykowy z laptopami dla nauczycieli. Uczniowie klas I – III mają do dyspozycji trzy sale lekcyjne z dostępem do Internetu, dwie sale posiada monitory dotykowe z dostępem do Internetu oraz w jednej sali znajdują się tablica interaktywna z rzutnikiem. Uczniowie mają dostęp do biblioteki, pracowni komputerowej, sali gimnastycznej, świetlicy, jadalni z zapleczem, sali zajęć logopedycznych oraz sali zajęć sensorycznych, szatni z szafkami z możliwością pozostawienia podręczników szkolnych. Uczniowie mają do dyspozycji wyremontowane łazienki z sanitariatami. Obok budynku szkoły znajduje się boisko tartanowe wielofunkcyjne oraz plac zabaw.</p> <p>Budynek przy ulicy Partyzantów 83, w którym uczą się uczniowie klas IV-VIII, wyposażony jest 4 pracownie przedmiotowe wyposażone w tablice interaktywne z rzutnikami z dostępem do Internetu, pracownię do nauki języków obcych, pracownię komputerową, bibliotekę, salę do zajęć specjalistycznych, świetlicę, jadalnię z zapleczem. Wszystkie pracownie posiadają dostęp do Internetu z programu Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej i są wyposażone w tablice interaktywne z rzutnikami. Szkoła posiada halę sportową o wymiarach 18 x 24 m z trybunami wraz z zapleczem. Uczniowie mają do dyspozycji też niewielką siłownię oraz bibliotekę z czytelnią. Biblioteka posiada 5793 woluminów do dyspozycji uczniów i nauczycieli. Szkoła dysponuje 104 komputerami z przeznaczeniem do celów dydaktycznych, w tym 77 komputerów przenośnych. Uczniowie mogą korzystać z 81 komputerów w tym z 54 przenośnych. Budynek jest w dobrym stanie technicznym. Budynek przy ul. Partyzantów wyposażony jest w podjazd dla uczniów niepełnosprawnych.</p>		

W roku szkolnym 2021/2022 szkoła pozyskała dodatkowe środki z MEiN na realizację programów:

- „Laboratoria Przyszłości” – program skierowany do szkół podstawowych. Jego celem jest budowa kompetencji kreatywnych i technicznych wśród uczniów. Wsparcie finansowe w kwocie – 60000 zł na zakup wyposażenia technicznego niezbędnego do rozwoju umiejętności praktycznych wśród dzieci i młodzieży.
- „Poznaj Polskę” – program skierowany do uczniów szkoły podstawowej mający na celu poznawaniu dziedzictwa narodowego, kulturowego oraz naukowego przez dotarcie do ciekawych miejsc, postaci, zabytków. Wsparcie finansowe w kwocie – 40000 zł z przeznaczeniem na dofinansowanie 4 wycieczek organizowanych przez Szkołę Podstawową im. Jana III Sobieskiego w Gorzkowie.
- „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” – program skierowanych do bibliotek publicznych oraz bibliotek szkolnych mający na celu umożliwienie każdemu dostęp do wiedzy i uczestnictwa w kulturze książki. Wsparcie finansowe w kwocie – 18125 zł na zakup nowości wydawniczych do przedszkola oraz zakup nowości wydawniczych oraz elementów wyposażenia do bibliotek szkolnych.

Szkoła Podstawowa im. Jana III Sobieskiego w Gorzkowie nie posiada typowych klas integracyjnych. Szkoła podejmuje działania mające na celu umożliwienie uczniom niepełnosprawnym zdobycia wiedzy i umiejętności na miarę ich możliwości w warunkach szkoły ogólnodostępnej. Do szkoły uczęszczają uczniowie z orzeczeniem niepełnosprawności wydanym przez Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną w Krasnymstawie. W roku szkolnym 2019/2020 – 8 uczniów, w roku szkolnym 2020/2021 – 11 uczniów, w 2021/2022 – 10 uczniów.

W latach 2019-2021 Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Krasnymstawie wydała łącznie 341 orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego i nauczania indywidualnego.

Tabela 5. Liczba orzeczeń wydanych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Krasnymstawie w latach 2019-2021. Źródło: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Krasnymstawie.

Rok	2019	2020	2021
Orzeczenia o potrzebie nauczania indywidualnego	15	11	10
Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego	106	84	98
Orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych	6	7	4

Pomoc uczniom niepełnosprawnym w Szkole Podstawowej im. Jana III Sobieskiego w Gorzkowie udzielana jest na podstawie orzeczeń wydanych przez Poradnię

Psychologiczno-Pedagogiczne. Polega na rozpoznawaniu i zaspokajaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia oraz rozpoznawaniu indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia i czynników środowiskowych wpływających na jego funkcjonowanie w przedszkolu i szkole, w celu wspierania potencjału rozwojowego ucznia i stwarzaniu warunków do jego aktywnego i pełnego uczestnictwa w życiu przedszkola, szkoły. Co roku szkoła występuje do organu prowadzącego o dodatkowe godziny, które są niezbędne do udzielenia takiej pomocy uczniom niepełnosprawnym, a wynikają z orzeczeń wydanych przez Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczne. Godziny są przyznawane przez Gminę na prowadzenie zajęć z uczniami niepełnosprawnymi w ramach zajęć:

- pedagoga szkolnego,
- integracji sensorycznej,
- logopedii,
- zajęć korekcyjno-kompensacyjnych,
- zajęć dydaktyczno-wyrównawczych,
- nauczyciela wspomagającego,
- zajęć ruchowych z gimnastyki korekcyjnej,
- rewalidacji.

Liczba godzin i rodzaj zajęć w poszczególnych latach jest różna i uzależniona jest od liczby uczniów i rodzaju niepełnosprawności. W szkole pomoc uczniom niepełnosprawnym udzielana jest w trakcie bieżącej pracy z uczniem oraz przez zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów, a także w formie:

- zajęć rozwijających uzdolnienia uczniów,
- zajęć rozwijających umiejętności uczenia się,
- zajęć dydaktyczno-wyrównawczych,
- zajęć specjalistycznych: logopedycznych, korekcyjno-kompensacyjnych, rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne, oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym,
- zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- porad i konsultacji.

Pomoc uczniom udzielana jest z wykorzystaniem środków dydaktycznych dostosowanych do potrzeb i możliwości uczniów niepełnosprawnych pozyskanych w ramach różnych programów w tym programu „Aktywna Tablica”. Uczniowie mają możliwość korzystania z infrastruktury sportowej szkoły, uczestniczą w dodatkowych zajęciach sportowych SKS. Nauczyciele w celu poprawy stanu kondycji fizycznej dzieci i młodzieży po powrocie

do zajęć stacjonarnych po pandemii koronawirusa Covid 19, ukończyli cykl szkoleń I edycji programu WF z AWF /walka ze skutkami pandemii koronawirusa/.

5.2 Kultura

Na terenie gminy działalność kulturalna prowadzona jest przez Centrum Społeczno-Kulturalne oraz Gminną Bibliotekę Publiczną.

Centrum Społeczno-Kulturalne

CSK prowadzi szeroko zakrojoną działalność kulturalną oraz promocyjną na terenie gminy i poza nią, jest również organizatorem zajęć dla różnych grup wiekowych. W placówce prowadzone są zajęcia plastyczne, taneczne, zabawy ruchowo – animacyjne. Odbywają się także próby z zespołami, nauka gry na instrumentach, śpiewu i recytacje. Przy Centrum Społeczno – Kulturalnym oraz pod jego patronatem działa :

- Kapela z Gorzkowa
- Żeński Zespół Wokalny
- Młodzieżowy Zespół Wokalny
- Dziecięcy Zespół Wokalny
- Zespół Kulinaryny z Gorzkowa
- Zespół A & M

W budynku CSK siedzibę mają:

- Związek Emerytów i Rencistów Koło Gminne w Gorzkowie
- Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Krasnymstawie
- Gminna Biblioteka Publiczna
- Ubezpieczenia PZU
- Związek Batalionów Chłopskich i Byłych Więźniów Rzeczypospolitej Polskiej
- Związek Kombatantów Armii Krajowej.

CSK współorganizuje większość konkursów i imprez wspólnie z Gminną Biblioteką Publiczną. Współpracuje z instytucjami kultury działającymi na terenie powiatu krasnostawskiego oraz Szkołą Podstawową im. Jana III Sobieskiego, Kołami Gospodyń Wiejskich, parafią, Związkiem Emerytów i Rencistów, Lokalną Grupą Działania „Krasnystaw Plus”, stowarzyszeniami i lokalnymi mediami (gazetą Nowy Tydzień oraz Super Tydzień).

Do działalności CSK należy także:

- prowadzenie strony internetowej CSK na profilu społecznościowym Facebook,

- bieżące utrzymanie czystości, ładu i porządku wokół budynku, praca administracyjno-biurowa,
- opracowywanie graficzne dyplomów konkursowych, zaproszeń, podziękowań, plakatów, dokumentacji fotograficznej, oraz filowanie imprez organizowanych przez CSK,
- prowadzenie kroniki upamiętniającej wydarzenia odbywające się na terenie gminy,
- przygotowanie gazetek ściennych, dekoracji okolicznościowych oraz scenografii na uroczystości i imprezy,
- dokonywanie zakupów dla CSK.

CSK działa na podstawie wcześniej zaplanowanego harmonogramu imprez.

Gminna Biblioteka Publiczna

GBP w Gorzkowie jest Samorządową Instytucją Kultury, wpisaną do Rejestru Instytucji Kultury. Jej organizatorem jest Gmina Gorzków, na której spoczywa odpowiedzialność finansowa za utrzymanie placówki. W bibliotece pracują dwie osoby, łącznie na 1,75 etatu. Jedna pełni funkcję dyrektora, a druga zajmuje stanowisko młodszego instruktora promocji i rozwoju kultury. Organizuje i prowadzi zajęcia muzyczne dla dzieci i młodzieży, oraz zespoły: Kapelę Ludową, Żeński Zespół Wokalny i Młodzieżowy Zespół Wokalny. Działalność tego typu wynika ze ścisłej współpracy biblioteki z domem kultury przy organizacji większości wydarzeń kulturalnych mających miejsce w gminie. GBP służy mieszkańcom Gminy, upowszechniając i promując czytelnictwo wśród dorosłych i młodzieży, prowadząc działalność informacyjną oraz kulturalno-oświatową. Swoją działalnością z założenia obejmuje obszar Gminy Gorzków. Jednak z jej księgozbioru korzystają często mieszkańcy sąsiednich gmin, a także osoby pracujące na terenie gminy Gorzków.

W roku 2021 działalność biblioteki była ograniczona przez epidemię COVID – 19. Nie była czynna kawiarenka internetowa, czytelnia także działała w bardzo ograniczonym zakresie, czasopisma były wypożyczane przez czytelników do domu.

Księgozbiór GBP na koniec 2021 roku liczył 11014 woluminów. Zakupiono 748 nowości wydawniczych, z czego 539 z budżetu organizatora, a 209 ze środków Ministra Kultury Dziedzictwa Narodowego i Sportu. Łączny koszt zakupionych książek to 17924 zł. Biblioteka w darze od czytelników otrzymała 228 woluminów. Liczba aktywnych czytelników wynosiła 481 osób, wypożyczono 9714 sztuk książek i czasopism. Najliczniejszą grupę czytelników stanowią osoby po 45 roku życia, z przewagą kobiet.

5.3 Służba zdrowia

Na terenie gminy funkcjonują 2 przychodnie POZ:

- Przychodnia lekarza rodzinnego „AGAMED” Sp. z o.o. ul. Nadrzeczna 1, 22-315 Gorzków-Osada.

Placówka funkcjonuje od poniedziałku do piątku w godzinach 8:00 - 18:00. Porady lekarskie w pierwszej kolejności odbywają się w formie teleporady. W większości sytuacji teleporada jest wystarczająca, aby udzielić pacjentowi pomocy. Wizyty osobiste umawiane są na konkretną godzinę w POZ. W razie potrzeby dostępne są również wizyty domowe. W ramach profilaktyki wykonywane są bilanse i szczepienia dzieci zgodnie z kalendarzem szczepień.

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Lekarza Rodzinnego Julitta Kaszycka-Policha, ul. Nadrzeczna 1, 22-315 Gorzków-Osada

Placówka funkcjonuje od poniedziałku do piątku w godzinach 8:00 - 18:00. Rejestracja telefoniczna ma na celu ograniczenie kontaktów między pacjentami. Pacjenci rejestrowani są telefonicznie na konkretne godziny w zakresie:

- wypisywania recept w zakresie powtórzeń leków na choroby przewlekłe,
- teleporady - jeżeli stan pacjenta z wywiadu nie wymaga bezpośredniej wizyty,
- wizyty w gabinecie - jeżeli wstępny wywiad świadczy o takiej potrzebie,
- wizyty domowe - jeżeli wstępny wywiad świadczy o takiej potrzebie,
- pobieranie badań laboratoryjnych,
- szczepienia,
- bilanse.

5.4 Pomoc społeczna

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gorzkowie jest wyodrębnioną jednostką organizacyjną i budżetową utworzoną do realizowania zadań własnych i zadań zleconych Gminie z zakresu pomocy społecznej. Zadaniem Ośrodka jest:

- umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie samodzielnie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości oraz zapobieganie powstawaniu takich sytuacji;
- wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia ich niezbędnych potrzeb życiowych i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności

człowieka oraz doprowadzenia do możliwie pełnego usamodzielnienia osób i rodzin oraz integracji ze środowiskiem.

Ośrodek realizuje zadania w zakresie pomocy społecznej zlecone samorządowi gminnemu i zadania własne w trybie określonym przepisami ogólnie obowiązującymi. Realizując zadania pomocy społecznej GOPS współpracuje z różnymi instytucjami w celu pomocy podopiecznym, m.in. z: Urzędem Gminy, policją, szpitalami, GKRPA, szkołami, poradnią psychologiczno-pedagogiczną, sądem, kuratorami sądowymi, PCPR, Powiatowym Urzędem Pracy, ZUS, KRUS, US, zakładami karnymi, ośrodkami wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, ośrodkami szkolno-wychowawczymi, Zespołami Interdyscyplinarnymi ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, kościołem, organizacjami pozarządowymi, służbą zdrowia, prokuraturą.

W roku 2021 w kadra ośrodka pomocy społecznej liczyła 5 osób w tym: kadra kierownicza 1 osoba, pracownicy socjalni 2 osoby, pozostali pracownicy 2 osoby. Spośród zatrudnionych w ośrodku pomocy społecznej pracowników 5 osób posiada wykształcenie wyższe. Specjalizację I i II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego posiada 1 pracownik socjalny. Wśród pracowników 1 osoba posiada specjalizację z organizacji pomocy społecznej.

W 2021 roku pomocą i wsparciem objęto 117 osób. Świadczenia decyzją przyznano 54 osobom.

Tabela 6. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia. Źródło: dane GOPS w Gorzkowie.

Rok	2019	2020	2021
Osoby i rodziny, którym udzielono pomocy i wsparcia			
Liczba osób	113	100	117
Osoby, którym przyznano świadczenie			
Liczba osób W tym:	67	57	54
Osoby długotrwale korzystające	24	22	19
Wiek 0-17	32	30	24
Wiek produkcyjny	27	24	28
Wiek poprodukcyjny	8	4	2
Liczba rodzin	44	36	39
Liczba osób w rodzinach	113	100	117

W latach 2019-2021 liczba osób, którym przyznano świadczenie systematycznie zmniejszała się, w 2021 była mniejsza o 19% w stosunku do roku 2019.

Tabela 7. Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną. Źródło: dane GOPS w Gorzkowie.

Wyszczególnienie	2019	2020	2021
<i>Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych OGÓŁEM (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)</i>			
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	67	57	54
Liczba rodzin	44	36	39
<i>osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie pieniężne</i>			
Liczba osób ogółem	34	25	29
Liczba rodzin	33	25	29
<i>osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie niepieniężne</i>			
Liczba osób ogółem	36	32	26
Liczba rodzin	23	14	15
<i>osoby i rodziny, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy</i>			
Liczba osób ogółem	67	57	54
Liczba rodzin	44	36	39
Liczba osób w rodzinach	113	100	117

Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba świadczeniobiorców pomocy społecznej zmniejszyła się o 19%. Podobnie tendencję spadkową zanotowano również w powiecie krasnostawskim (mniej o 20%) i województwie lubelskim (mniej o 24%).

Tabela 8. Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji. Źródło: OZPS Gminy Gorzków.

Wyszczególnienie	2019	2020	2021
Gmina	67	57	54
Powiat (średnia)	235	206	188
Województwo (średnia)	325	285	246

Jedną z form pomocy oferowaną przez GOPS jest praca socjalna świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Jest ona ukierunkowana na przywrócenie utraconej lub ograniczonej zdolności samodzielnego funkcjonowania osoby lub rodziny i świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na

uzyskiwany dochód. Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny, w którym opracowuje się ocenę sytuacji osoby lub rodziny oraz formułuje cele, które ma osiągnąć osoba lub rodzina dla przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej.

Pracownicy socjalni pomagają również osobom i rodzinom w załatwianiu spraw urzędowych, m.in.: rent, emerytur, zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych, uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności, uzyskania alimentów. Uczestniczą w rozwiązywaniu problemów środowisk zagrożonych uzależnieniami, środowisk będących w konflikcie z prawem, bezrobotnych, niepełnosprawnych oraz rodzin dotkniętych innymi problemami, środowisk z przemocą.

W celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej pracownik socjalny zatrudniony w ośrodku pomocy społecznej, może zawrzeć kontrakt socjalny z tą osobą lub rodziną, w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Tabela 9. Liczba rodzin objętych pracą socjalną ogółem w latach 2019-2021. Źródło: dane GOPS w Gorzkowie.

Wyszczególnienie	2019	2020	2021
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej ogółem (liczba rodzin)	61	56	71
w tym wyłącznie w postaci pracy socjalnej (liczba rodzin)	30	28	32
Wskaźnik pracy socjalnej	138,64%	155,56%	182,05%

Na przestrzeni lat 2019-2021 nastąpił 16% wzrost liczby świadczeń udzielanych w formie pracy socjalnej. W 2020 roku odnotowano spadek świadczeń co jest konsekwencją wprowadzenia specustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, aktów wykonawczych do tej ustawy i poleceń wydawanych przez organy administracji rządowej, na podstawie których część zadań pracowników socjalnych realizowana była w sposób wyłączający bezpośrednią obsługę klientów.

GOPS w Gorzkowie realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 615 z późn. zm.). W ramach wypłaconych świadczeń wypłacono: zasiłek rodziny wraz z dodatkami, zasiłek dla opiekuna, specjalny zasiłek opiekuńczy, świadczenia pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie rodzicielskie, jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka oraz opłacano składki

emerytalno - rentowe oraz zdrowotne od świadczeń rodzinnych. Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Liczba wypłacanych zasiłków rodzinnych w latach 2019-2021 przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 10. Świadczenia rodzinne w latach 2019-2021. Źródło: Raport o stanie Gminy Gorzków.

Wyszczególnienie	2019	2020	2021
Zasiłek rodzinny z dodatkami (liczba świadczeń)	3129	2768	2268
Zasiłek pielęgnacyjny	810	718	711
Świadczenie rodzicielskie	67	95	94
Świadczenie pielęgnacyjne	95	163	200
Specjalny zasiłek opiekuńczy	42	14	12
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	21	18	13

Na przestrzeni trzech lat 2019-2021 obserwuje się spadek liczby rodzin korzystających z zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami. Świadczenie to trafia do rodzin najuboższych, gdyż jest uzależnione od kryterium dochodowego.

W zakresie realizacji ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407) wypłacane są świadczenia wychowawcze 500+. Od 1 lipca 2019 roku świadczenie wychowawcze przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18 roku życia, bez względu na dochody uzyskiwane przez rodzinę.

Tabela 11. Świadczenia wychowawcze 500 + wypłacane w latach 2019-2021. Źródło: Raport o stanie Gminy Gorzków.

Wyszczególnienie	2019	2020	2021
Liczba rodzin	304	319	265
Liczba świadczeń	4192	5327	5073

GOPS w Gorzkowie wykonuje zadania wynikające z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2022 poz. 1205). Na podstawie przepisów tej ustawy realizowane jest wsparcie materialne dla osób uprawnionych do alimentów poprzez przyznawanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego. W ostatnich trzech latach zmniejszyła się liczba osób korzystających ze świadczeń z funduszu

alimentacyjnego.

Tabela 12. Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego. Źródło: dane GOPS w Gorzkowie.

Wyszczególnienie	2019	2020	2021
Liczba osób	15	13	12
Liczba rodzin	10	8	7
Kwota wypłaconych świadczeń	61800 zł	54100 zł	48200 zł

GOPS w Gorzkowie realizował zadania w zakresie świadczenia „Dobry start” 300 + Celem świadczenia jest wsparcie rodzin z dziećmi w ponoszeniu wydatków związanych z rozpoczęciem roku szkolnego. Rodziny otrzymają świadczenie bez względu na dochód. W 2020 r. z programu skorzystało 298 osób, w 2019 roku – 306 osób.

W ramach świadczeń GOPS oferuje świadczenia w ramach programu wsparcia dla rodzin na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Jednorazowe świadczenie Za życiem, w wysokości 4000 zł przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi prawnemu lub opiekunowi faktycznemu dziecka, u którego stwierdzono ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Świadczenie to przyznawane jest niezależnie od dochodu. W latach 2019-2020 nie wypłacono świadczeń z tego tytułu, w 2021 roku wypłacono 1 świadczenie.

Ośrodek realizuje również zadania z ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny. Karta Dużej Rodziny to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin wielodzietnych, w których wychowuje się troje i więcej dzieci do ukończenia 18 roku życia lub do ukończenia 25 roku życia w przypadku kontynuowania nauki w szkole lub szkole wyższej i bez ograniczeń wiekowych w przypadku dzieci mających orzeczenie o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności - nie dłużej niż do czasu ważności orzeczenia. Od stycznia 2019 roku o kartę mogą wnioskować rodzice, którzy kiedykolwiek mieli na utrzymaniu troje i więcej dzieci, w tej sytuacji karta przysługuje wyłącznie rodzicom.

Tabela 13. Liczba wydanych KRD w latach 2019-2021. Źródło: Raport o stanie Gminy Gorzków.

Wyszczególnienie	2019	2020	2021
Liczba wydanych KRD	99	38	27

Realizacja Programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2019-2021 przebiegała w dwóch formach: bezpłatne posiłki oraz zasiłki celowe dla rodzin na zakup żywności. Na przestrzeni

lat malała liczba osób korzystających z posiłku, wzrosła natomiast liczba osób korzystających z zasiłku celowego.

*Tabela 14. Świadczenia przyznane w zakresie realizacji programów wieloletnich „Posiłek w szkole i w domu”.
Źródło: dane GOPS w Gorzkowie.*

Wyszczególnienie	2019	2020	2021
Rzeczywista liczba osób objętych programem ogółem	51	36	44
w tym:			
- liczba osób korzystających z posiłku	32	30	24
- zasiłku celowego	19	6	24
Koszt programu ogółem	14625 zł	10354 zł	14428 zł

GOPS realizuje również ustawowo odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej mieszkańców z terenu Gminy Gorzków. W 2019 roku pomocą w formie opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej objęto 2 osoby, w 2020 r. 1 osobę i w 2021 r. 2 osoby.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Gorzków

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu. Działania te prowadzone są w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Program określa cel, zadania oraz działania mające na celu ich realizację. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 – 2025 jest kontynuacją zadań realizowanych w latach ubiegłych oraz określa sposób realizacji zadań własnych gminy wynikających z art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz zadań wynikających z art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Działania określone w Programie kierowane są do wszystkich mieszkańców gminy, w szczególności do dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem od alkoholu, narkotyków i uzależnień behawioralnych ich rodziców i nauczycieli, osób dorosłych zagrożonych uzależnieniem od alkoholu w tym osób pijących alkohol w sposób ryzykowny i szkodliwy, osób uzależnionych od alkoholu, osób współuzależnionych oraz ofiar przemocy. Program realizowany jest przez Wójta Gminy przy współpracy z jednostkami organizacyjnymi gminy, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacjami pozarządowymi oraz innymi osobami fizycznymi

i prawnymi działającymi na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Głównym celem programu jest ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych, używania środków psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców gminy oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gorzkowie realizuje zadania wynikające z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Członkowie GKRPA realizują określone ustawowo zadania gminy w zakresie przeciwdziałania i rozwiązywania problemów alkoholowych, a w szczególności:

1. Zwiększają dostępność pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem oraz osób współuzależnionych,
2. Organizują udzielanie pomocy psychologicznej rodzinom, w których występują problemy alkoholowe,
3. Prowadzą i nadzorują profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii,
4. Wspomagają działalność instytucji, organizacji pozarządowych, wolontariatu i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
5. Podejmują działania polegające na kontrolowaniu przestrzegania obowiązującego prawa przez przedsiębiorców prowadzących sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gorzkowie inicjuje działania związane z edukacją i profilaktyką rozwiązywania problemów alkoholowych. Działania Komisji mają na celu zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej osobom uzależnionym, podejmowanie działań w związku z podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie oraz zwiększanie zdolności osób do radzenia sobie z istniejącymi problemami alkoholowymi, kształtowanie zdrowego stylu życia oraz pomoc rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych. Komisja uprawniona jest do podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego.

W 2019 roku GKRPA odbyła 9 posiedzeń, na których były prowadzone rozmowy z osobami nadużywającymi alkoholu oraz opiniowane wnioski na wydanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu. Wydano 12 postanowień o zaopiniowaniu wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Komisja przeprowadziła również kontrole 7 punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy Gorzków. Komisja zorganizowała szkolenie dla przedsiębiorców i sprzedawców alkoholu, w którym udział wzięli przedstawiciele wszystkich funkcjonujących w tym czasie punktów sprzedaży alkoholu. Zorganizowane zostało również szkolenie dla członków Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w którym udział wzięli wszyscy przedstawiciele Komisji. W ramach swojej działalności Komisja zaprosiła 25 osób nadużywających alkoholu. Celem zaproszenia było przeprowadzenie rozmów motywujących do zerwania z nałogiem. Na zaproszenie zgłosiło się 12 osób. Na badania przez biegłych (psychiatrę i psychologa) mających na celu określenie stopnia uzależnienia od alkoholu skierowano 3 osoby. Skierowano 1 wniosek wraz z niezbędną dokumentacją, do Sądu Rejonowego w Zamościu o orzeczenie poddania się leczeniu odwykowemu. Jedna osoba z którą prowadzone były rozmowy motywujące sama zgłosiła się na leczenie odwykowe i odbyła cały cykl leczenia.

W 2020 roku GKRPA odbyła 5 posiedzeń, na których były również opiniowane wnioski o wydanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu, wydano 9 postanowień o zaopiniowaniu wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Komisja przeprowadziła również kontrole wszystkich punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy Gorzków. Przewodniczący Komisji brał również udział w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych zespołu interdyscyplinarnego działających przy GOPS w Gorzkowie. W 2020 roku odbyło się 10 takich spotkań. W ramach swojej działalności GKRPA zaprosiła 6 osób nadużywających alkoholu, w celu przeprowadzenia rozmów motywujących do zerwania z nałogiem. Na zaproszenie zgłosiła się 1 osoba.

W 2021 roku GKRPA odbyła 8 posiedzeń, na których były również opiniowane wnioski o wydanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu, wydano 6 postanowień o zaopiniowaniu wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Komisja przeprowadziła kontrole wszystkich punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy Gorzków. Przewodniczący Komisji brał udział w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych zespołu interdyscyplinarnego działających przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Gorzkowie. W 2021 roku odbyło się 18 takich spotkań. W ramach swojej działalności Komisja zaprosiła 13 osób nadużywających alkoholu. Celem zaproszenia było przeprowadzenie rozmów motywujących do zerwania z nałogiem. Na zaproszenie zgłosiło się

5 osób. Jedna z zaproszonych osób przedstawiła do wglądu dokument potwierdzający leczenie na Oddziale Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych. Na badania przez biegłych (psychiatrę i psychologa) mających na celu określenie stopnia uzależnienia od alkoholu skierowano 3 osoby. Skierowano wnioski do Sądu Rejonowego w Zamościu o orzeczenie poddania się leczeniu odwykowemu w stosunku do 3 osób.

Pozostałe działania GKRPA ukierunkowane były na prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjno-informacyjnej dla dzieci, młodzieży, nauczycieli, rodziców, promowanie zdrowego stylu życia bez alkoholu i narkotyków oraz promowanie trzeźwego i bezpiecznego spędzania czasu. Organizowano różne formy spędzania wolnego czasu przez rodziny, wspierano działania integracyjne, imprezy, festyny, wyjazdy itp.

Zespół Interdyscyplinarny

Zespół realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zespół powołuje Wójt Gminy Gorzków w drodze zarządzenia. Zespół Interdyscyplinarny to grupa współpracujących specjalistów działających w sposób skoordynowany, zapewniający skuteczne działania mające na celu niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie zjawisku przemocy na terenie gminy Gorzków. Skład osób uczestniczących w pracy danego zespołu uzależniony jest w szczególności od rodzaju problemu oraz kompetencji i możliwości poszczególnych służb, instytucji i organizacji. Do zadań Zespołu należy m.in. systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie, podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie, podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie, udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie, oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach otrzymania pomocy w środowisku lokalnym.

W 2019 roku odbyły się 4 posiedzenia ZI, utworzono 27 grup roboczych. 54 osoby (16 rodzin) zostało objęte pomocą ZI. 16 rodzin było objętych procedurą Niebieskie Karty, zakończono 10 procedur NK, w tym 9 w przypadku ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy oraz 1 w przypadku rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

W 2020 roku odbyły się 4 posiedzenia ZI, utworzono 6 grup roboczych. 45 osób (14 rodzin) zostało objętych pomocą ZI. 14 rodzin było objętych procedurą Niebieskie Karty, zakończono 10 procedur NK, w tym 5 w przypadku ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego

przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy i 5 w przypadku rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

W 2021 roku odbyły się 4 posiedzenia ZI, utworzono 14 grup roboczych. 37 osób (10 rodzin) zostało objętych procedurą Niebieskie Karty, zakończono 8 procedur NK, w tym 6 z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie i 2 z uwagi na brak zasadności podejmowania działań.

5.5 Bezpieczeństwo publiczne

Policja

Teren gminy Gorzków podlega pod Posterunek Policji w Żółkiewce Komendy Powiatowej Policji w Krasnymstawie, gdzie służbę pełni 10 funkcjonariuszy tj. kierownik, trzech policjantów służby kryminalnej, trzech dzielnicowych oraz trzech policjantów służby patrolowej. Z danych statystycznych dotyczących działań prewencyjnych na terenie Gminy Gorzków, wynika, iż na obszarze Gminy zanotowano w 2021 roku 258 interwencji Policji, w tym 21 to przestępstwa, a 237 to wykroczenia.³

Tabela 15. Liczba odnotowanych zdarzeń na terenie gminy Gorzków w latach 2019-2021. Źródło: dane Posterunek Policji w Żółkiewce.

Wybrane kategorie	2019	2020	2021
Kradzież	2	5	0
Włamanie	0	1	1
Rozbój	0	0	0
Uszkodzenie mienia	2	7	2
Oszustwo, w tym internetowe	4	2	1
Przywłaszczenie	1	0	1
Groźba karalna	2	2	2
Niestosowanie się do zakazu sądowego	0	0	1

³ Raport o stanie Gminy Gorzków za 2021 rok, str.80.

Nietrzeźwy kierujący pojazdem mechanicznym	5	3	12
Nietrzeźwy kierujący rowerem (wykroczenie)	1	4	3
Uszkodzenie ciała	0	0	0
Pobicie	0	0	0
Przestępstwa narkotykowe	0	1	0

Biorąc pod uwagę kategorie przestępstw popełnionych w rewirze, najczęściej dotyczyło nietrzeźwych kierujących pojazdem mechanicznym.

Policjanci z Posterunku Policji w Żółkiewce w ramach akcji prewencyjnych przeprowadzili spotkania z mieszkańcami gminy Gorzków i uczniami szkół, w 2019 roku – 57 spotkań, w 2020 roku – 25, w 2021 roku – 23 spotkania.

Ochotnicza Straż Pożarna

Na terenie gminy Gorzków działa 6 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w miejscowościach: Gorzków-Osada (stowarzyszenie rejestrowe), Czysta Dębina (stowarzyszenie rejestrowe), Borów, Antoniówka (stowarzyszenie rejestrowe), Orchowiec, Piaski Szlacheckie (stowarzyszenie rejestrowe). Ich szczegółowe zadania określają statuty. Zgodnie z ustawą o ochronie przeciwpożarowej, Ochotnicza Straż Pożarna w Gorzkowie została włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (dalej KSRG), współdziałając w tym zakresie z Państwową Strażą Pożarną i innymi jednostkami.

5.6 Rekreacja i sport

Na terenie gminy funkcjonują następujące kluby sportowe:

- Gminny Klub Sportowy „Zryw” Gorzków

Klub prowadzi amatorskie drużyny piłkarskie w kategorii seniorów i juniorów starszych.

- Uczniowski Klub Sportowy „Gorzków”

Uczniowski Klub Sportowy „Gorzków” działa od roku 2015 na terenie gminy Gorzków. Obecnie zrzesza ok. 40 członków. Zajęcia prowadzi Katarzyna Kornicka trener II klasy taekwondo. Zawodnicy biorą czynny udział we współzawodnictwie dzieci i młodzieży.

5.7 Organizacje społeczne

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, Rada Gminy Gorzków corocznie uchwała Program współpracy Gminy Gorzków z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art.3 ust.3 ustawy z dnia 24.04.2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Program Współpracy jest dokumentem określającym w rocznej perspektywie cele, zasady, przedmiot i formy współpracy, a także obszary oraz priorytetowe zadania publiczne realizowane w ramach współpracy Gminy Gorzków z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność pożytku publicznego na jej terenie lub na rzecz mieszkańców oraz jest istotnym elementem lokalnej polityki społecznej i finansowej Gminy.

Roczny Program Współpracy Gminy Gorzków z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami wymienionymi w art.3 ust.3 ustawy z dnia 24.04.2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2022 został przyjęty Uchwałą NR XXVII/212/2021 Rady Gminy Gorzków z dnia 9 listopada 2021 r.

Celem głównym Roczno Programu jest poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Gorzków. Cel główny realizowany będzie poprzez następujące cele szczegółowe:

1. zaspokajanie zdiagnozowanych potrzeb mieszkańców gminy;
2. zwiększanie aktywności obywatelskiej mieszkańców gminy;
3. zwiększenie partycypacji mieszkańców w kształtowaniu polityki gminy;
4. rozwój partnerstwa pomiędzy samorządem a organizacjami pozarządowymi oraz wewnątrz środowiska organizacji pozarządowych.

W 2021 roku w ramach realizacji Programu zostały zawarte 4 umowy z organizacjami pozarządowymi. Umowa nr 526.1.2021 z Gminnym Klubem Sportowym „Zryw” Gorzków została zawarta w dniu 14 kwietnia 2021 r. na podstawie zaktualizowanej oferty na kwotę 33100,00 zł. Umowa nr 526.2.2021 z Uczniowskim Klubem Sportowym Gorzków została zawarta w dniu 14 kwietnia 2021 na kwotę dofinansowania 5000,00 zł. Umowa nr 526.3.2021 z OSP Piaski Szlacheckie została zawarta w dniu 14 kwietnia 2021 r. na kwotę dofinansowania 1900,00 zł. Umowa nr 526.4.2021 ze Stowarzyszeniem Edukacyjno Kulturalnym „NDM” została zawarta w dniu 14 kwietnia 2021 r. na kwotę 1000,00 zł. 3 umowy z zakresu wsparcia kultury fizycznej zostały zrealizowane zgodnie z założeniami. Dotacja przyznana w ramach zadania w obszarze podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości

narodowej, obywatelskiej i kulturowej została zwrócona z uwagi na brak realizacji zdania zgodnie z umową i jej podstawowymi założeniami.

W roku 2020 w zakresie zadania wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej wsparcie otrzymał Gminny Klub Sportowy „Zryw” Gorzków na realizację zadania: „Organizacja i udział w zawodach piłki nożnej o mistrzostwo klasy „A” w roku 2020” w kwocie 35000,00 zł. oraz Uczniowski Klub Sportowy „Gorzków” na realizację zadania „Szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo uczestniczącej we współzawodnictwie sportowym organizowanym przez okręgowe lub polskie związki sportowe” w kwocie 8000,00 zł.

W 2019 roku w zakresie zadania wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej wsparcie otrzymał Gminny Klub Sportowy „Zryw” Gorzków na realizację zadania: „Organizacja i udział w zawodach piłki nożnej o mistrzostwo klasy „A” w roku 2019” w kwocie 32000,00 zł. oraz Uczniowski Klub Sportowy „Gorzków” na realizację zadania „Szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo uczestniczącej we współzawodnictwie sportowym organizowanym przez okręgowe lub polskie związki sportowe” w kwocie 7000,00 zł.

W zakresie podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej wsparcie otrzymało Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Gorzkowskiej na realizację zadania „Noc świętojańska z projekcją kina plenerowego” w kwocie 1500,00 zł. oraz Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej – Okręg Zamość na realizację zadania: „Uroczystości patriotyczne z okazji 75 rocznicy aresztowania partyzantów AK/BCH i ich wywózki do łagrów sowieckich” w kwocie 1500,00 zł.

Na terenie Gminy działalność prowadzą następujące organizacje pozarządowe:

- Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Gorzkowskiej
- Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych „Liderki”
- Stowarzyszenie Klub Wędkarski Kalamoazoo
- Stowarzyszenie Opieki Ojca PIO-Bonum
- OSP w Gorzkowie, OSP w Antoniówce, OSP w Piaskach Szlacheckich, OSP w Czystej Dębinie
- Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem Oddział w Krasnymstawie
- Stowarzyszenie Rolników Wsi Chorupnik
- Stowarzyszenie Historyczno-Etnograficzne Miłośników Ziemi Lubelskiej Wschód
- Gminny Klub Sportowy „Zryw” Gorzków
- Uczniowski Klub Sportowy „Gorzków”

Na terenie Gminy Gorzków aktywną działalność prowadzą również Koła Gospodyń Wiejskich działające na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich:

- Koło Gospodyń Wiejskich w Piaskach Szlacheckich
- Koło Gospodyń Wiejskich w Chorupniku
- Koło Gospodyń Wiejskich w Borowie

6. Diagnoza sytuacji społecznej Gminy

6.1 Analiza problemów społecznych Gminy Gorzków na podstawie danych instytucji

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy finansowej w latach 2019-2021 okazały się: bezrobocie, ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność oraz potrzeba ochrony macierzyństwa.

Tabela 16. Powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2019-2021. Źródło: dane GOPS w Gorzkowie.

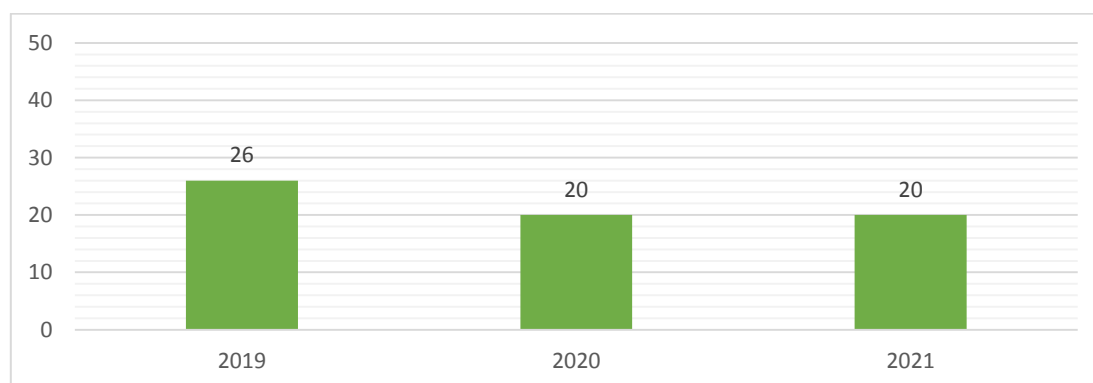
POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN		
	2019	2020	2021
Ubóstwo	24	17	21
Bezdomność	1	1	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	3	5	8
W tym: Wielodzietność	2	4	7
Bezrobocie	26	20	20
Niepełnosprawność	13	9	11
Długotrwała lub ciężka choroba	15	11	15
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	3	1	1
Przemoc w rodzinie	1	1	0

Alkoholizm	4	4	2
Trudności adaptacyjne po opuszczeniu zakładu karnego	0	0	0
Zdarzenie losowe	2	0	0
Sytuacja kryzysowa	0	0	1

Bezrobocie

Głównym powodem trudnej sytuacji mieszkańców Gminy Gorzków korzystających z pomocy społecznej jest bezrobocie. Liczba świadczeniobiorców korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia była największa w 2019 roku, następnie w 2020 roku zmniejszyła się o 23% i w 2021 utrzymywała się na takim samym poziomie.

Wykres 9. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezrobocia w latach 2019-2021. Źródło: dane GOPS w Gorzkowie.

Jak wskazują dane statystyczne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gorzkowie liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w postaci zasiłku okresowego z powodu bezrobocia na przestrzeni trzech lat była stała.

Tabela 17. Liczba osób bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej w postaci zasiłku okresowego. Źródło: dane GOPS w Gorzkowie.

Rok	2019	2021	2021
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	12	12	12
Liczba rodzin	12	12	12
Liczba osób w rodzinach	27	24	22

Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej (stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia do liczby osób

w rodzinach korzystających z pomocy ogółem) w latach 2019-2021 uległ obniżeniu. W 2019 roku – 58%, w 2020 roku – 46%, w 2021 roku – 39%.

Na przestrzeni trzech ostatnich lat liczba bezrobotnych zarejestrowanych w PUP z terenu Gminy Gorzków nieznacznie zwiększyła się.

Tabela 18. Bezrobocie w Gminie Gorzków w latach 2019-2021. Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>.

Rok	2019	2020	2021
Liczba bezrobotnych ogółem	141	141	142
kobiety	71	80	78
mężczyźni	70	61	64

Liczba osób bezrobotnych oraz liczba długotrwale bezrobotnych w 2021 roku na poziomie powiatu, województwa i kraju przedstawiona jest w tabeli poniżej.

Tabela 19. Liczba osób bezrobotnych oraz liczba długotrwale bezrobotnych w 2021 roku na poziomie powiatu, województwa i kraju. Źródło: OZPS Gminy Gorzków.

status	Powiat		Województwo		Polska	
	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
Osoby bezrobotne ogółem	1470	1585	33328	32916	510303	432720
Osoby długotrwale bezrobotne	1037	1041	21760	19127	301660	226997

Jak wskazują dane porównawcze, poziom bezrobocia w 2021 roku w powiecie krasnostawskim był wyższy od średniej wojewódzkiej i średniej krajowej.

Tabela 20. Stopa bezrobocia w powiecie lubelskim, województwie lubelskim oraz kraju w latach 2019-2021. Źródło: GUS <https://bdl.stat.gov.pl>

Rok	2019	2020	2021
powiat lubelski	11,0%	11,7%	11,0%
województwo lubelskie	7,5%	8,2%	7,2%
Polska	5,2%	6,3%	5,4%

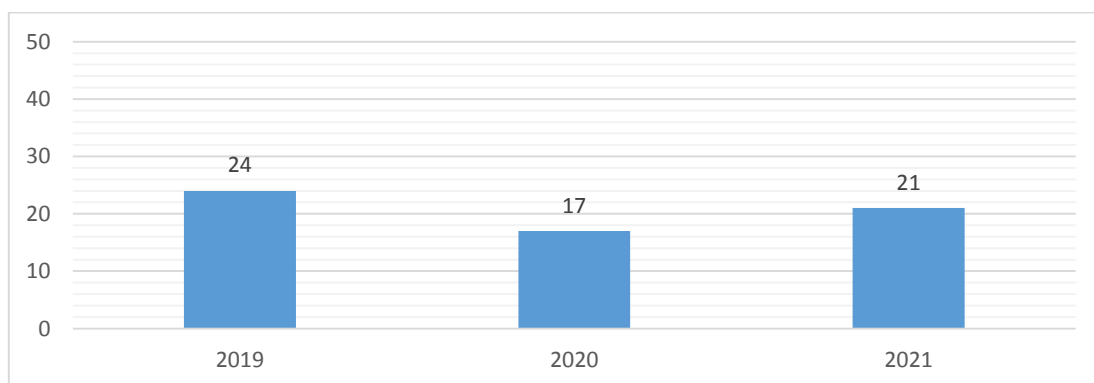
W 2020 roku stopa bezrobocia w Polsce wzrosła, co spowodowane jest pandemią COVID-19, która wpłynęła negatywnie na aktywność gospodarczą.

Ubóstwo

Drugim powodem trudnej sytuacji mieszkańców Gminy Gorzków korzystających z pomocy społecznej w latach 2019-20210 było ubóstwo. Ubóstwo jest określane jako stan uwarunkowany najczęściej niewystarczającą wysokością dochodów. Brak dochodów uniemożliwia zaspokajanie potrzeb, zarówno biologicznych, jak i uczestnictwa w życiu społecznym, a przy utrzymującym się długim okresie występowania niedostatku, stanowi zagrożenie wykluczenia społecznego. Problem ubóstwa często wiąże się z innymi czynnikami takimi, jak bezrobocie, choroby, dysfunkcyjność rodzin czy alkoholizm.

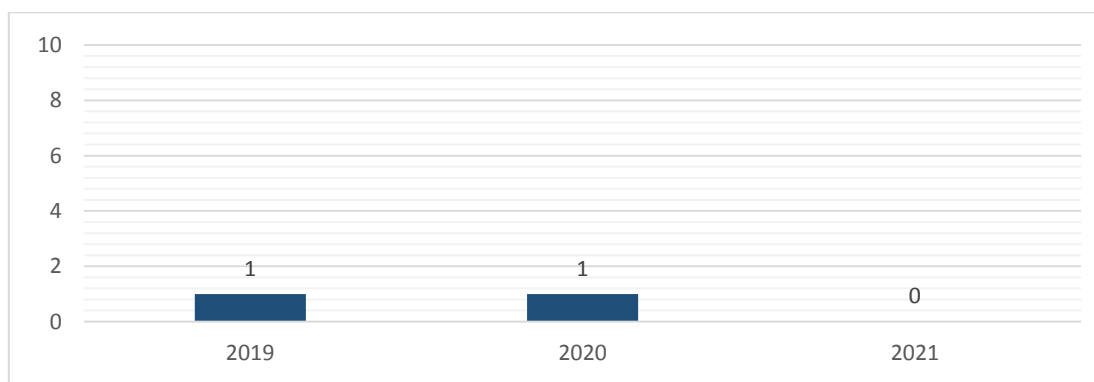
Jak ilustruje poniższy wykres liczba beneficjentów pomocy społecznej, którym udzielono wsparcia z powodu ubóstwa była zmienna, w roku 2021 była o 24% większa w stosunku do roku 2020.

Wykres 10. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu ubóstwa w latach 2019-2021. Źródło: dane GOPS w Gorzkowie.

Z problemem ubóstwa ściśle związany jest problem bezdomności. W roku 2019 i 2020 udzielono wsparcia jednej osobie, w 2021 roku nie było takich osób.

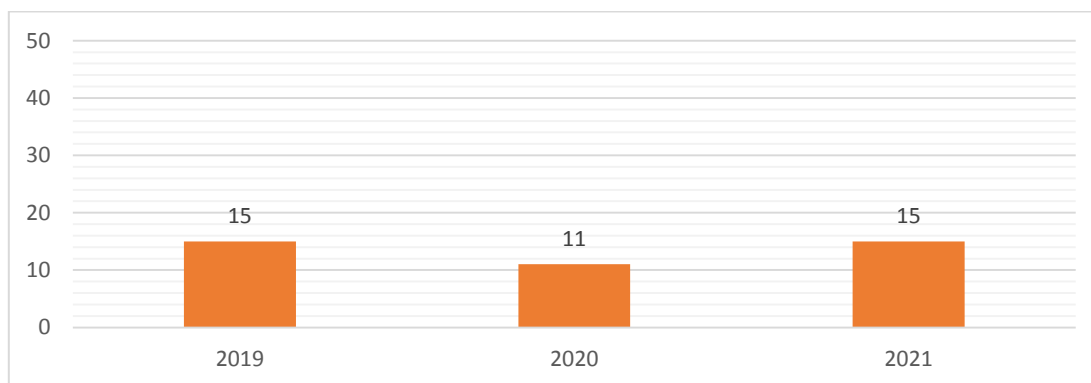
Wykres 11. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezdomności w latach 2019-2021. Źródło: dane GOPS w Gorzkowie.

Długotrwała lub ciężka choroba

Kolejnym powodem trudnej sytuacji mieszkańców Gminy Gorzków korzystających z pomocy społecznej są problemy wynikające z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby. Jak ilustruje poniższy wykres, liczba beneficjentów pomocy społecznej, którym udzielono wsparcia z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2019-2021 była zmienna.

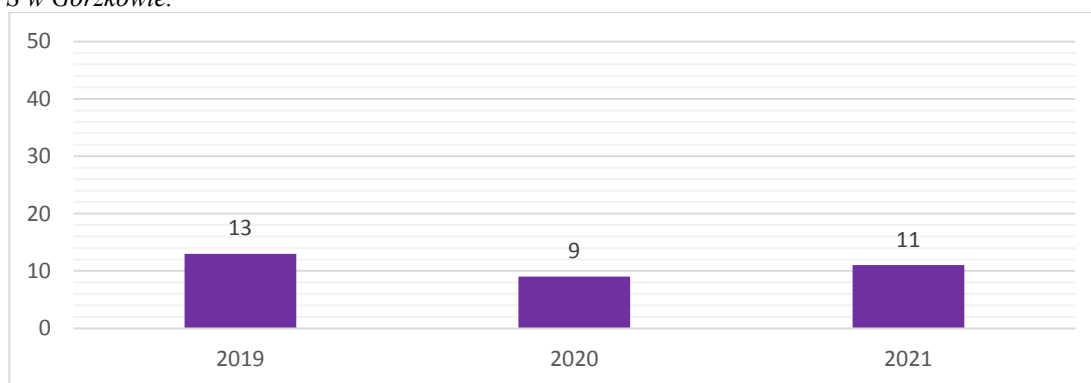
Wykres 12. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2019-2021. Źródło: dane GOPS w Gorzkowie.

Niepełnosprawność

Następnym powodem trudnej sytuacji życiowej beneficjentów pomocy społecznej w Gminie Gorzków, są problemy wynikające z niepełnosprawności. Liczba świadczeniobiorców korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2019-2021 była zmienna.

Wykres 13. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu niepełnosprawności w latach 2019-2021. Źródło: GOPS w Gorzkowie.

Oficjalne dane o liczbie osób niepełnosprawnych można uzyskać ze spisów powszechnych. Dane Raportu z wyników NSP 2011 z województwa lubelskiego wykazały, że 311,8 tys. osób, tj. 14,3% ogółu ludności województwa lubelskiego zadeklarowało ograniczenie zdolności do wykonywania zwykłych czynności podstawowych dla swojego wieku (niepełnosprawność biologiczna) i/lub posiadało ważne orzeczenie kwalifikujące je do zaliczenia do zbiorowości osób niepełnosprawnych (niepełnosprawność prawna). W kraju

osoby niepełnosprawne w 2011 roku stanowiły 12,2% ogółu ludności. Rozmiary zjawiska niepełnosprawności w dużym stopniu odzwierciedlają kondycję społeczną i zdrowotną ludności. Należy również pamiętać, iż wraz z wiekiem następuje wzrost osób z niepełnosprawnością.

W latach 2019-2021 PCPR w Krasnymstawie wydał następującą liczbę orzeczeń o niepełnosprawności dla mieszkańców powiatu krasnostawskiego:

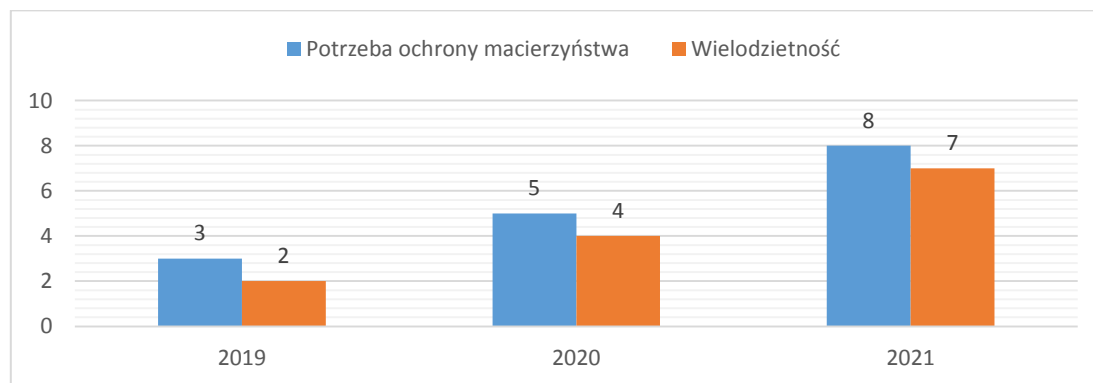
Tabela 21. Orzeczenia o niepełnosprawności wydane dla mieszkańców w latach 2019-2021. Źródło: PCPR w Krasnymstawie.

Rok	2019	2020	2021
Orzeczenia o niepełnosprawności do 16 r. ż	96	93	105
Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności powyżej 16 r. ż	952	704	721

Potrzeba ochrony macierzyństwa

Na przestrzeni trzech lat liczba rodzin otrzymujących wsparcie z tytułu ochrony macierzyństwa zwiększyła się znacznie. W 2021 roku była większa o 167% w stosunku do roku 2019.

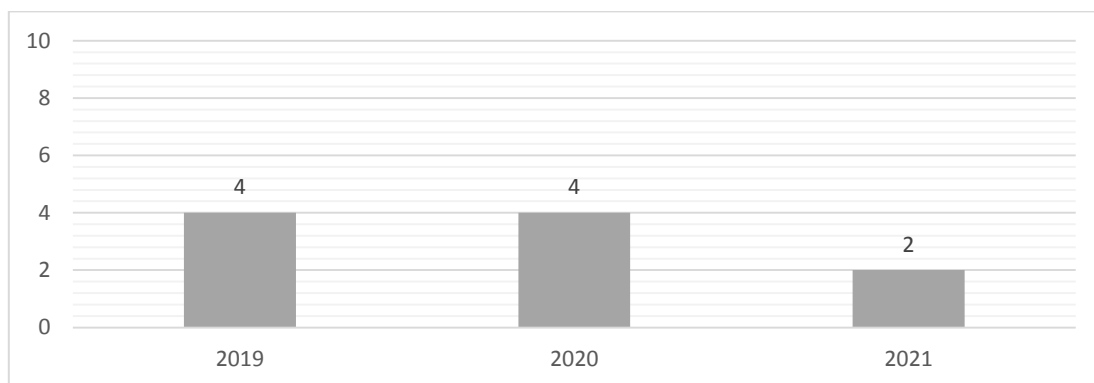
Wykres 14. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2019-2021. Źródło: dane GOPS w Gorzkowie.

Alkoholizm

Kolejnym powodem udzielania pomocy w Gminie Gorzków są problemy rodzin, w których występuje uzależnienie od alkoholu. Nadużywanie alkoholu wpływa zarówno na stan zdrowia osoby uzależnionej, ale także powoduje występowanie przestępczości i przemocy. W latach 2019-2021 liczba rodzin otrzymujących wsparcie z powodu alkoholizmu zmniejszyła się. W roku 2021 była mniejsza o 50% w stosunku do roku 2019.

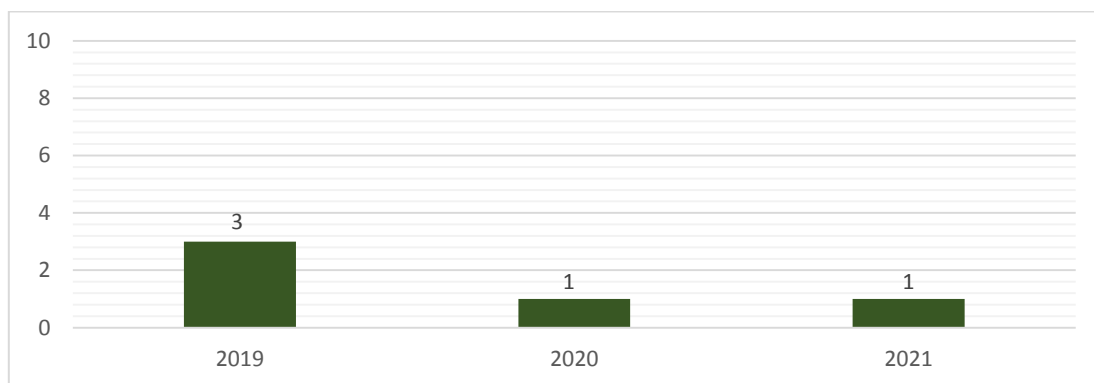
Wykres 15. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu alkoholizmu w latach 2019-2021. Źródło: dane GOPS w Gorzkowie.

Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Powodem trudnej sytuacji mieszkańców Gminy Gorzków korzystających z pomocy społecznej są także problemy wynikające z ich bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Ilość rodzin objętych pomocą z tego tytułu na przestrzeni trzech lat zmniejszyła się.

Wykres 16. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2019-2021. Źródło: dane GOPS w Gorzkowie.

Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczych GOPS zapewnia wsparcie asystenta rodziny. Szczegółowe zadania asystenta określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2022 poz. 447). Asystent rodziny pracuje z rodziną w oparciu o plan pracy z rodziną. W roku 2019 wsparciem asystenta rodziny objęto 2 rodziny, w 2020 roku 4 rodziny, w roku 2021 pod opieką asystenta rodziny było 5 rodzin.

Dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej zapewnia się pieczę zastępczą, którą organizuje powiat. Rodzinną formą pieczy jest rodzina zastępcza, natomiast instytucjonalną są placówki opiekuńczo – wychowawcze.

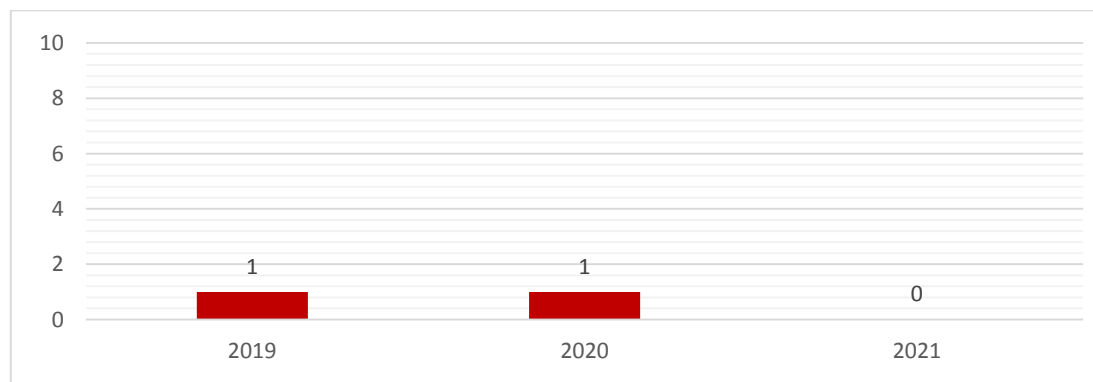
Tabela 22. Dane dotyczące liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej. Źródło: dane PCPR w Krasnymstawie.

	2019	2020	2021
Liczba spraw z terenu gminy dotyczących ograniczenia, zawieszenia i pozbawienia opieki rodzicielskiej	9	0	2
Liczba dzieci z terenu gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych i rodzinach zastępczych	7	0	2
Liczba dzieci z terenu gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	2	0	0
Liczba dzieci z terenu gminy zgłoszonych do adopcji z pieczy zastępczej	0	0	0
Liczba dzieci z terenu gminy adoptowanych z pieczy zastępczej	0	0	0

Przemoc w rodzinie

Powodem udzielania pomocy rodzinom w Gminie Gorzków są problemy rodzin, w których występuje przemoc domowa. Pracownicy socjalni GOPS systematycznie monitorowali sytuację w zagrożonych rodzinach. Wszystkie rodziny, w których występowało podejrzenie przemocy domowej zostały objęte pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego.

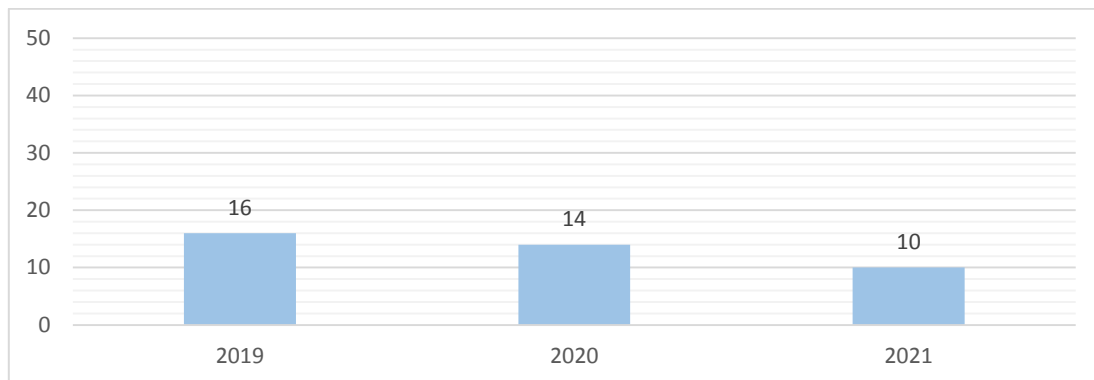
Wykres 17. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu przemocy domowej w latach 2019-2021. Źródło: dane GOPS w Gorzkowie.

Działania zmierzające do przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane są poprzez procedurę „Niebieska Karta”, która obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych w związku z podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Procedura ma charakter interwencyjny, zostaje wszczęta w przypadku stwierdzenia lub podejrzenia przemocy w rodzinie poprzez wypełnienie „Niebieskiej Karty – A”. Podmiotami uprawnionymi do uruchomienia procedury są jednostki pomocy społecznej, GKRPA, policja,

placówki oświaty i ochrony zdrowia. Poniższy wykres przedstawia liczbę rodzin objętych procedurą Niebieskie Karty.

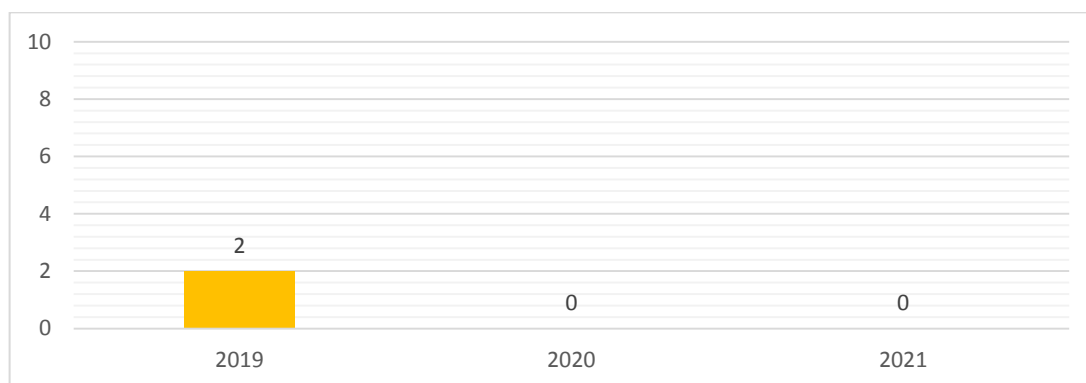
Wykres 18. Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskie Karty w latach 2019-2021. Źródło: Dane GOPS w Gorzkowie.

Zdarzenie losowe

Zdarzeniem losowym jest splot nieoczekiwanie występujących wydarzeń, które negatywnie wpływają na stan psychiczny lub fizyczny osoby. Zdarzeniem losowym jest także sytuacja, kiedy jedna osoba doznała pewnej szkody na skutek działań wykonanych przez drugą osobę. W związku ze stratami poniesionymi w wypadku zdarzenia losowego osoba lub rodzina poszkodowana może starać się o zasiłek celowy niezależnie od tego, czy korzysta ze świadczeń z pomocy społecznej. W Gminie Gorzków pomoc z tego tytułu w 2019 roku uzyskały 2 rodziny, w 2020 i 2021 roku nie było takich rodzin.

Wykres 19. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu zdarzenia losowego w latach 2019-2021. Źródło: dane GOPS w Gorzkowie.

6.2 Problemy i oczekiwania społeczne mieszkańców na podstawie ankiety

Ankiety ewaluacyjne stanowią nieodłączny element diagnozy problemów społecznych, pojawiających się na terenie Gminy. W badaniu kwestionariuszowym udział

wzięło 37 osób (23 kobiety i 13 mężczyzn, w przypadku jednej ankiety brak wskazania).

Osoby badane reprezentowały następujące kategorie:

Kategorie wiekowe:

- 13-16 lat – 1
- 17-25 lat – 2
- 26-59 lat – 34
- 60 i więcej – 0

Zawód:

- uczeń – 2
- rolnik – 3
- pracownik umysłowy – 26
- pracownik fizyczny – 1
- emeryt/rencista – 0
- bezrobotny – 1
- przedsiębiorca – 2
- inny – 1
- brak – 1

Wykształcenie:

- podstawowe – 1
- zawodowe – 2
- średnie – 5
- policealne – 2
- wyższe – 27

Oprócz przedstawionych danych metryczkowych, respondenci zostali poproszeni w pierwszej części ankiety o wypełnienie poniższej tabeli oceniając skalę wymienionych problemów społecznych występujących w miejscu zamieszkania. Należało zaznaczyć jedną z możliwych odpowiedzi: bardzo poważny, poważny, umiarkowany, znikomy, nie występuje.

Problemy społeczne	Bardzo poważny	Poważny	Umiarkowany	Znikomy	Nie występuje
Bezrobocie	7	13	9	7	1
Ubóstwo	3	12	14	6	2
Alkoholizm	6	11	15	4	1
Narkomania	1	4	3	19	10

Problemy mieszkaniowe	3	4	17	9	4
Zanieczyszczenie środowiska	1	10	16	8	2
Przestępczość	2	3	12	14	6
Starzenie się społeczeństwa	16	15	5	1	0
Przemoc w rodzinie	3	5	15	11	3
Niepelnosprawność	1	4	17	14	1
Bezdomność	1	3	4	18	11
Eurosieroctwo	2	3	7	15	10

Najbardziej istotne problemy, jakie wskazali respondenci (odpowiadając „Bardzo poważny” lub „Poważny”) występujące w miejscu zamieszkania, to:

- Starzenie się społeczeństwa (84%);
- Bezrobocie (54%);
- Alkoholizm (46%).

Problemy, które według ankietowanych rzadko występują w Gminie Gorzków (odpowieź „Znikomy” lub „Nie występuje”), to:

- Bezdomność (78%);
- Narkomania (78%);
- Eurosieroctwo (68%);
- Przestępczość (54%).

Drugą integralną częścią ankiety były pytania odnoszące się do problemów społecznych poszczególnych grup i obszarów, tj. osób niepełnosprawnych, dzieci i młodzieży, rodzin, osób starszych, obszar opieki zdrowotnej, edukacji, sportu i kultury. Poniżej przedstawiono i scharakteryzowano szczegółowo odpowiedzi na siedemnaście pytań:

OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE

2. Jakie problemy społeczne osób niepełnosprawnych uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- a) Brak akceptacji w środowisku (8 wskazań)
- b) Izolacja rodzinna (odrzućenie) (6)
- c) Utrudniony dostęp do świadczeń medycznych (np. do rehabilitacji) (27)
- d) Brak oferty zajęć kulturalnych, edukacyjnych dla osób niepełnosprawnych (19)

- e) Brak zorganizowanych form spędzania czasu (12)
- f) Ubóstwo i bieda (16)
- g) Bezrobocie (9)
- h) Utrudniony dostęp do usług opiekuńczo-pielęgnacyjnych (19)
- i) Utrudniony dostęp do budynków użyteczności publicznej (12)
- j) Inne: brak.

DZIECI I MŁODZIEŻ

3. Jakie problemy społeczne dzieci i młodzieży uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- a) Brak pozytywnych wzorców i autorytetów (10)
- b) Przemoc ze strony rodziców (3)
- c) Przemoc rówieśnicza (8)
- d) Zaniedbania wychowawcze (17)
- e) Zaniedbania socjalne (niedożywienie, higiena) (3)
- f) Używanie alkoholu (8)
- g) Palenie papierosów (5)
- h) Zażywanie narkotyków, dopalaczy (2)
- i) Chuligaństwo i przestępczość (2)
- j) Brak odpowiedniego miejsca na spotkania dla młodzieży (17)
- k) Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu (18)
- l) Ograniczony dostęp do placówek kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych (7)
- m) Bezproduktywne spędzanie czasu wolnego (16)
- n) Ograniczone przez pandemię COVID kontakty rówieśnicze (6)
- o) Problemy psychiczne (np. lęk, depresja) spowodowane izolacją wynikającą z pandemii COVID (4)
- p) Inne: Brak odpowiednich działań spędzania czasu wolnego w CSK. Dzieci i młodzież nie chodzą chętnie do CSK przez złą kadre oraz złe zarządzanie placówką.

RODZINY

4. Jakie problemy społeczne rodzin uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- a) Nieporadność życiowa (21)
- b) Ubóstwo (9)
- c) Bezrobocie (8)

- d) Alkoholizm (16)
- e) Przemoc domowa (3)
- f) Bezradność opiekuńczo-wychowawcza (17)
- g) Niedostateczny dostęp do poradnictwa psychologiczno – prawnego (9)
- h) Niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami (19)
- i) Zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych (12)
- j) Przeniesienie do świata wirtualnego aktywności zawodowej (6)
- k) Konflikty rodzinne spowodowane izolacją wynikającą z pandemii COVID (3)
- l) Inne: brak.

5. Jakiego Pana/i zdaniem są przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych?

Można wybrać kilka odpowiedzi.

- a) Ubóstwo (5)
- b) Niski poziom umiejętności wychowawczych (29)
- c) Uzależnienia (18)
- d) Przemoc w rodzinie (8)
- e) Wielodzietność (6)
- f) Niepełnosprawność/długotrwała choroba (4)
- g) Niskie dochody (23)
- h) Niepełna rodzina (12)
- i) Inne: brak.

SENIORZY

6. Czy uważa Pan/i, że oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca w gminie?

- a) tak (2 wskazania) b) raczej tak (12) c) raczej nie (12) d) nie (5) e) trudno powiedzieć (6)

7. Jakie problemy społeczne osób starszych uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- a) Izolacja społeczna (samotność) (18)
- b) Izolacja społeczna spowodowana pandemią COVID (2)
- c) Izolacja rodzinna (odrzućenie) (6)
- d) Niepełnosprawność (9)
- e) Choroby (24)
- f) Niezdolność do samoobsługi (8)
- g) Brak zorganizowanych form wspólnego spędzania czasu (7)

- h) Ubóstwo i bieda (9)
- i) Brak akceptacji w środowisku (3)
- j) Utrudniony dostęp do usług opiekuńczo-pielęgnacyjnych (16)
- k) Utrudniony dostęp do placówek medycznych (10)
- l) Ograniczona dostępność do świadczeń zdrowotnych spowodowana pandemią COVID (6)
- m) Utrudniony dostęp do placówek kulturalnych (5)
- n) Inne: brak.

8. Jakie są według Pana/i główne potrzeby starszych osób w Państwa środowisku lokalnym?

Można wybrać kilka odpowiedzi.

- a) Pomoc materialna (15)
- b) Wykonywanie ciężkich prac domowych (17)
- c) Dostarczanie gotowych obiadów do miejsca zamieszkania (5)
- d) Prowadzenie aktywizacji społecznej osób starszych, w tym edukacyjnej kulturalnej, sportowej, turystycznej, rekreacyjnej (6)
- e) Usługi opiekuńczo – pielęgnacyjne (22)
- f) Doradztwo i załatwianie spraw urzędowych (12)
- g) Pomoc w wykonywaniu prac domowych (17)
- h) Wsparcie emocjonalne (10)
- i) Programy zdrowotne (8)
- j) Pobyt seniora w domu dziennego pobytu (8-godzinny pobyt od poniedziałku do piątku w placówce zapewniającej posiłki, zajęcia, rehabilitację ruchową, opiekę pielęgniarzką, miejsce do wypoczynku, towarzystwo innych seniorów) (9)
- k) Możliwość uczestnictwa w klubie seniora (8)
- l) Uczestnictwo w zajęciach edukacyjnych, kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych (4)
- m) Inne: 0

OPIEKA ZDROWOTNA

9. Jakie problemy społeczne w obszarze opieki zdrowotnej uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- a) Utrudniony kontakt z lekarzem rodzinnym (19)
- b) Długie oczekiwania w kolejce do lekarza POZ (10)
- c) Długie oczekiwania w kolejce do lekarzy specjalistów (28)
- d) Długi okres oczekiwania na usługi medyczne (odległe terminy wizyt) (15)

- e) Mała liczba lekarzy specjalistów (20)
- f) Ograniczona liczba wizyt domowych lekarza u osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych (9)
- g) Ograniczona dostępność do świadczeń zdrowotnych spowodowana pandemią COVID (7)
- h) Inne: brak.

EDUKACJA

10. Jak Pani/Pan ocenia ofertę w zakresie edukacji w gminie, biorąc pod uwagę jej poziom, jakość, zaspokojenie oczekiwań i potrzeb?

- a) bardzo dobrze (2) b) dobrze (13) c) ani dobrze, ani źle (17) d) źle (5)

11. Jak ocenia Pan/i infrastrukturę edukacyjną w gminie?

- a) bardzo dobrze (0) b) dobrze (20) c) ani dobrze, ani źle (16) d) źle (1)

12. Czy ilość przedszkoli/szkół w gminie jest wystarczająca?

- a) tak (22) b) nie (3) c) nie wiem (12)

13. Czy oferta edukacyjna jest przystosowana do osób niepełnosprawnych?

- a) tak (4) b) nie (11) c) nie wiem (22)

14. Jakie problemy społeczne w obszarze edukacji uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- a) Brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki (23)
- b) Niedostateczne wsparcie psychologiczno-pedagogiczne (18)
- c) Brak stołówek szkolnych (10)
- d) Niedostateczna oferta zajęć pozalekcyjnych (19)
- e) Niedostosowana do potrzeb rodziców oferta świetlic szkolnych (13)
- f) Niedostateczna oferta pracy z uczniem zdolnym (12)
- g) Inne: brak.

SPORT I KULTURA

15. Czy na terenie gminy jest wystarczająca liczba obiektów rekreacyjnych i sportowych?

- a) tak (6) b) nie (25) c) nie wiem (6)

16. Czy w gminie organizowane są imprezy/wydarzenia o charakterze kulturalnym?

- a) tak (29) b) nie (5) c) nie wiem (3)

17. Czy w gminie jest wystarczająca liczba obiektów obsługujących imprezy/wydarzenia kulturalne?

- a) tak (17) b) nie (14) c) nie wiem (6)

18. Czy organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, fundacje, itp.) angażują się społecznie, np. udzielając pomocy potrzebującym lub organizując wydarzenia sportowe i kulturalne?

a) tak (12) b) nie (12) c) nie wiem (13)

19. Jakie problemy społeczne w obszarze sportu i kultury uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

a) Niewykorzystany potencjał wiejskich świetlic - brak systematycznych działań (24)

b) Nie w pełni wykorzystany potencjał historii i kultury regionu (16)

c) Niewykorzystany potencjał uzdolnionej i utalentowanej młodzieży (15)

d) Zbyt mało imprez i wydarzeń środowiskowych (24)

e) Brak oferty zajęć sportowych dla osób dorosłych (17)

f) Niedostateczna promocja wydarzeń sportowych, kulturalnych (10)

g) Inne: brak.

PRZEMOC

20. Czy w naszej gminie występuje zjawisko przemocy domowej?

TAK (26) NIE (11)

21. Czy był Pan/Pani ofiarą przemocy?

TAK (3) NIE (34)

22. Czy zna Pan /Pani w naszej gminie rodzinę, w której stosowana jest przemoc domowa?

TAK (21) NIE (16)

23. Czy był Pan/Pani świadkiem przemocy domowej?

TAK (7) NIE (30)

23a. Jeżeli Tak: to gdzie? (*można zaznaczyć kilka odpowiedzi*)

a) w domu (6)

b) w szkole (3)

c) na podwórku (3)

d) w autobusie (1)

e) w innym miejscu (gdzie?): miejsca publiczne (1).

Za najważniejsze problemy społeczne dotyczące Gminę Gorzków mieszkańcy uznali:

- wśród osób niepełnosprawnych:
 1. Utrudniony dostęp do świadczeń medycznych (np. do rehabilitacji) – 73%;
 2. Brak oferty zajęć kulturalnych, edukacyjnych dla osób niepełnosprawnych – 51,4%;

3. Utrudniony dostęp do usług opiekuńczo-pielęgnacyjnych – 51,4%;
- wśród dzieci i młodzieży:
 1. Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu – 48,6%;
 2. Brak odpowiedniego miejsca na spotkania dla młodzieży – 45,9%;
 3. Zaniedbania wychowawcze – 45,9%.
 - wśród rodzin:
 1. Nieporadność życiowa – 56,8%;
 2. Niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami – 51,4%;
 3. Bezradność opiekuńczo-wychowawcza – 45,9%.

Główne przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych według ankietowanych to:

1. Niski poziom umiejętności wychowawczych – 78,4%;
 2. Niskie dochody – 62,2%;
 3. Uzależnienia – 48,6%.
- wśród osób starszych:
 1. Choroby – 64,9%;
 2. Izolacja społeczna (samotność) – 48,6%;
 3. Utrudniony dostęp do usług opiekuńczo-pielęgnacyjnych – 43,2%.

38% ankietowanych uznało, że oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) w gminie jest wystarczająca (wskazania tak i raczej tak), 46% osób badanych uważa, że oferta pomocy jest niewystarczająca (wskazania nie i raczej nie), 16% wskazało na odpowiedź „trudno powiedzieć”. Respondenci wskazywali również na potrzeby osób starszych w środowisku lokalnym. Najczęściej wymieniano:

1. Usługi opiekuńczo – pielęgnacyjne – 59,5%;
 2. Wykonywanie ciężkich prac domowych – 45,9%;
 3. Pomoc w wykonywaniu prac domowych – 45,9%.
- w obszarze opieki zdrowotnej:
 1. Długie oczekiwania w kolejce do lekarzy specjalistów – 75,7%;
 2. Mała liczba lekarzy specjalistów – 54,1%;
 3. Utrudniony kontakt z lekarzem rodzinnym – 51,4%.
 - w obszarze edukacji:

35,1% badanych oceniło dobrze, a 5,4% bardzo dobrze ofertę w zakresie edukacji w gminie, biorąc pod uwagę jej poziom, jakość oraz zaspokojenie oczekiwań i potrzeb, 13,5% ankietowanych było odmiennego zdania. 54,1% badanych oceniło dobrze, a tylko 2,7% oceniło źle infrastrukturę edukacyjną w gminie. 59,5% odpowiedziało, że ilość przedszkoli/szkół jest wystarczająca, natomiast 8,1% uznało ilość placówek za niewystarczającą. Według 10,8% ankietowanych oferta edukacyjna jest przystosowana do osób niepełnosprawnych, natomiast 29,7% uważa, że oferta jest niedostosowana, 59,5% ankietowanych nie posiadało wiedzy na ten temat. Za najważniejsze problemy społeczne w obszarze edukacji ankietowani mieszkańcy uznali:

1. Brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki – 62,2%;
2. Niedostateczna oferta zajęć pozalekcyjnych – 51,4%;
3. Niedostateczne wsparcie psychologiczno-pedagogiczne – 48,6%.

- w obszarze sportu i kultury:

Liczba obiektów sportowych i rekreacyjnych na terenie gminy jest wystarczająca według 16,2% respondentów, a 67,6% uważa, że jest niewystarczająca. 78,4% ankietowanych potwierdza, że w gminie są organizowane imprezy/wydarzenia o charakterze kulturalnym, 13,5% badanych uważa, że nie są organizowane tego typu imprezy. Jednocześnie 45,9% badanych uznało, że liczba obiektów obsługujących imprezy/wydarzenia jest wystarczająca, a 37,8% osób uważa, że jest niewystarczająca. Jeśli chodzi o działalność organizacji pozarządowych (stowarzyszenia, fundacje) angażujących się społecznie, 32,4% ankietowanych potwierdziło działalność organizacji pozarządowych, 35,1% respondentów nie posiadało wiedzy w tym zakresie. Główne problemy wskazane przez mieszkańców w ankiecie to:

1. Niewykorzystany potencjał wiejskich świetlic - brak systematycznych działań – 64,9%;
2. Zbyt mało imprez i wydarzeń środowiskowych – 64,9%;
3. Brak oferty zajęć sportowych dla osób dorosłych – 45,9%.

- Na pytania dotyczące zjawiska przemocy ankietowani odpowiadali następująco.

70,3% spośród respondentów uważa, że w gminie występuje zjawisko przemocy domowej, jednocześnie 8,1% badanych było ofiarą przemocy. 56,8% ankietowanych

zna w gminie rodzinę, w której stosowana jest przemoc domowa, a 18,9% było świadkiem przemocy domowej.

Osoby, które były świadkami przemocy domowej zostały poproszone o wskazanie gdzie przemoc miała miejsce. Najczęściej ankietowani wskazywali na następujące miejsca zaobserwowania przemocy:

1. w domu – 46,2%;
2. w szkole – 23,1%;
3. na podwórku – 23,1%.

Kolejną częścią ankiety były wymienione poniżej zadania, służące rozwiązywaniu problemów społecznych na terenie Gminy. Ankietowani zostali poproszeni o ocenę używając skali od 1 do 10, na ile ważne są poszczególne zadania przez wpisanie jednej cyfry ze skali w kolumnie po prawej stronie za każdym zdaniem. Po uśrednieniu wyników, oceny respondentów przedstawiają się następująco:

1.	Utworzenie punktu pomocy specjalistycznej dla osób uzależnionych	5,1
2.	Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej	6,2
3.	Umożliwienie dostępu do mieszkań chronionych, lokali socjalnych	6,4
4.	Usługi opiekuńcze dla osób starszych i/lub niepełnosprawnych	7,5
5.	Stworzenie sieci pomocy sąsiedzkiej	6,5
6.	Założenie grupy wsparcia dla osób niepełnosprawnych	6,4
7.	Założenie grupy wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	6,7
8.	Organizacja miejsc zakwaterowania dla sprawców przemocy	5,3
9.	Założenie wolontariatu	5,5
10.	Organizowanie kursów i szkoleń dla osób poszukujących pracy	6,8
11.	Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów	8,3
12.	Pomoc psychologa/terapeuty, profilaktyka uzależnień dla dzieci, młodzieży i dorosłych	7,5
13.	Stypendia dla dzieci z ubogich rodzin	6,8
14.	Zapewnienie dostępu do pedagoga, logopedy i opieki medycznej w szkołach i przedszkolach	7,6
15.	Zwiększenie liczby obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie placówek oświatowych	6,9

16.	Wykorzystanie budynków gminy na nowe inwestycje społeczne	6,8
17.	Zwiększenie liczby imprez sportowych i kulturalnych	6,7
18.	Działania na rzecz aktywizacji społeczności gminy / wsi	6,9
19.	Zwiększenie ofert instytucji wspierających rodzinę	6,6
20.	Szersza oferta pożytecznego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	7,5
21.	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	7,1

Powyższa tabela ilustruje, jak wysoki priorytet przyznali ankietowani konkretnym zadaniom, mającym na celu rozwiązanie różnych problemów społecznych (skala od 1 do 10, ocena średnia grupy). Najwyższe oceny uzyskały:

- 1) Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów – 8,3;
- 2) Zapewnienie dostępu do pedagoga, logopedy i opieki medycznej w szkołach i przedszkolach – 7,6;
- 3) Usługi opiekuńcze dla osób starszych i/lub niepełnosprawnych – 7,5;
- 4) Pomoc psychologa/terapeuty, profilaktyka uzależnień dla dzieci, młodzieży i dorosłych – 7,5;
- 5) Szersza oferta pożytecznego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży – 7,5.

Za zadania o najniższym priorytecie zostały uznane:

- 1) Utworzenie punktu pomocy specjalistycznej dla osób uzależnionych – 5,1;
- 2) Organizacja miejsc zakwaterowania dla sprawców przemocy – 5,3;
- 3) Założenie wolontariatu – 5,5.

W kolejnym pytaniu ankietowani zostali zapytani czy odczuwają wpływ pandemii Covid-19 na swoje codzienne funkcjonowanie? 18,9% badanych odpowiedziało, że pandemia wpłynęła na ich codzienne funkcjonowanie.

6.3 Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - atrakcyjna lokalizacja, - korzystne warunki przyrodnicze, - tradycyjna wielopokoleniowa rodzina, - niski poziom przestępczości, - walory przyrodniczo- historyczne. <p>edukacja, kultura, sport:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dobra infrastruktura edukacyjna, - doświadczenie w organizacji imprez lokalnych i gminnych, <p>pomoc społeczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - profesjonalna kadra, - dobre rozpoznanie potrzeb środowiska lokalnego, - wysoka jakość usług, - stałe poszukiwanie nowych form pomocy dla klientów, poprzez działania w projektach. <p>organizacje społeczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - działalność organizacji pozarządowych, - różnorodność inicjatyw społecznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca infrastruktura społeczna, - słabo działająca służba zdrowia na terenie gminy, - problemy z dostępem do lekarzy specjalistów, - rosnący wskaźnik obciążenia demograficznego, starzenie się społeczności lokalnej - wyludnianie się Gminy. <p>edukacja, kultura, sport:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ograniczona oferta dla starszej aktywnej młodzieży, - niedostateczna infrastruktura sportowa, - niewystarczająca oferta wydarzeń kulturalnych dla młodych osób, - brak miejsca spotkań dla młodzieży, - niewystarczająca ilość zagospodarowanych miejsc do spędzania czasu wolnego. <p>pomoc społeczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - starzenie się społeczeństwa i pojawiające się problemy związane z koniecznością zapewnienia wsparcia seniorom, - rosnące potrzeby osób niepełnosprawnych i niesamodzielnych, - nowe zadania wymagające zabezpieczenia znacznych środków finansowych. <p>organizacje społeczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - niski poziom aktywności mieszkańców gminy, w tym zwłaszcza ludzi młodych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, - rozwój społeczeństwa obywatelskiego, - moda na zdrowy tryb życia, ekologiczną żywność, - wsparcie socjalne osób starszych, - programy zdrowotne dla seniorów pozwalające na utrzymanie sprawności 	<ul style="list-style-type: none"> - bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów, - brak zabezpieczenia społecznego na wypadek choroby, starości, - wyuczona bezradność, roszczeniowość postaw, - starzenie się społeczeństwa, - rosnąca liczba osób niepełnosprawnych,

intelektualnej i fizycznej, - promowanie rozwoju turystyki zrównoważonej i ekologicznej, - wzrost świadomości społeczeństwa dotyczący ochrony przyrody.	- wzrost stopy bezrobocia w kraju w związku z pandemią COVID-19, - obniżanie wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej oraz wysoki poziom przyzwolenia społecznego do picia w środowisku rodzinnym i rówieśniczym.
---	--

IV PLANOWANIE DZIAŁAŃ

1. Misja i wizja Gminy Gorzków

Misja

Gmina Gorzków zapewnia równe szanse rozwoju swoim mieszkańcom, przeciwdziała marginalizacji najsłabszych grup społecznych przy wykorzystaniu aktywności i współpracy organizacji, instytucji i całej społeczności lokalnej.

Wizja rozwoju społecznego Gminy Gorzków:

Gmina bezpieczna, przyjazna środowisku, otwarta na potrzeby społeczności lokalnej.

Kluczowym zadaniem władz Gminy Gorzków jest zapewnienie wysokiego poziomu życia swoim mieszkańcom, a więc stworzenie możliwości i warunków do rozwoju we wszystkich dziedzinach życia. Na szczególną uwagę zasługują osoby, które z takich czy innych przyczyn samodzielnie nie są w stanie włączyć się w szereg przemian podnoszących warunki życiowe społeczności lokalnej. Specjalistyczne wsparcie tych osób stworzy im szansę do rozwoju, a co za tym idzie przełoży się na spadek patologii społecznych w gminie. Zakres zadań związanych ze sferą społeczną oddziałującą na standard życia mieszkańców jest bardzo szeroki. Wizja rozwoju Gminy zostanie zrealizowana poprzez działania z zakresu: sportu, rekreacji, turystyki, edukacji, kultury, opieki zdrowotnej i pomocy społecznej.

2. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią

Analiza szerokiego spektrum programów rozwoju, których wdrażanie będzie w perspektywie co najmniej najbliższych 10 lat oddziaływać na sytuację w Gminie Gorzków, pozwala prognozować, że w tym okresie, pomoc społeczna stanowić będzie fundamentalny element w polityce zarówno państwa polskiego, jak i samorządu lokalnego. Będzie to efekt między innymi wprowadzenia w życie programu „Europa 2020”, w którym wiele uwagi poświęcono poprawie sytuacji w sferze społecznej.

Gmina Gorzków, podobnie jak inne samorządy w Polsce, stanie wkrótce przed koniecznością zmierzenia się z nowymi problemami wynikającymi zarówno z uwarunkowań lokalnych, jak wpływu zewnętrznej sytuacji społeczno-polityczno-gospodarczej. Wśród czynników zewnętrznych mających istotny wpływ na sytuację społeczną w Gminie warto wymienić te, które wynikają z niekorzystnych perspektyw demograficznych – starzenie się społeczeństwa, migracji – zwłaszcza ludzi młodych, napływu imigrantów, niekorzystnych zmian w obszarze podstawowych wartości rodzinnych skutkujących rozpadem rodzin, w tym rodzin wielopokoleniowych, oraz innych nieznanych jeszcze dzisiaj zagrożeń.

Mając na względzie oddziaływanie i problemy globalne, lokalna polityka społeczna w Gminie Gorzków musi uwzględniać narastający problem starzenia się społeczeństwa, zmiany systemu wartości, zmiany w strukturze rodziny, czy też powiększające się obszary zagrożeń funkcjonowania jednostki i rodziny. Można więc przyjąć, że pomoc społeczna będzie podlegać dużym przemianom zarówno w układzie instytucjonalnym, jak i zadaniowym. Rozwój sytuacji społecznej na terenie Gminy będzie ściśle związany z rozwojem ekonomicznym – społecznym społeczności lokalnej. Uwzględniając przeprowadzoną diagnozę sytuacji społecznej w Gminie Gorzków oraz skalę i znaczenie społeczne ujawniających problemów określono cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań, które uwzględniają zagrożenia i problemy wynikające z sytuacji zewnętrznej, ale przede wszystkim biorą pod uwagę uwarunkowania lokalne.

Uwzględniając dostępne opracowania analityczne, wyniki ankiet, oraz przeprowadzoną diagnozę lokalnej sytuacji w sferze społecznej sformułowano prognozę przewidywanego rozwoju sytuacji w sferze społecznej.

W układzie celów strategicznych przedstawia się ona następująco:

- **Organizacja kompleksowych działań na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu wynikającemu z bezrobocia, ubóstwa, bezdomności i uzależnień.**

prognozuje się:

- potrzeby niesienia pomocy osobom długotrwale pozostającym bez pracy, postępującą dezaktualizację kwalifikacji osób długotrwale bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo;
- dalsze rozwarstwienie materialne społeczeństwa;
- utrzymywanie się niedoboru pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin, rozproszenie i niewystarczający poziom integracji działań pomocowych świadczonych osobom dotkniętym przemocą, utrzymywanie się niewystarczającego

poziomu profilaktyki w zakresie rozwiązywania problemów przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom, utrzymywanie się zapotrzebowania na usługi edukacyjne dotyczące problemu przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom;

- wystąpienie skutków związanych z epidemią COVID-19: wzrost liczby osób uzależnionych, wzrost bezrobocia, a co za tym idzie wzrost liczby osób doświadczających problemu ubóstwa;

- **Zintegrowany system wspierania rodzin, wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.**

prognozuje się:

- zwiększoną dzietność rodzin spowodowaną programem Rodzina 500+ i innymi programami wsparcia rodzin;
- zwiększającą się liczbę rodzin niepełnych, wymagających wsparcia alimentacyjnego;
- niewystarczający w stosunku do narastających potrzeb poziom funkcjonowania systemu pieczy zastępczej;
- utrzymywanie się potrzeb w zakresie nieodpłatnych usług socjalnych i opiekuńczych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej oraz organizacje pozarządowe w stosunku do rodzin;
- występowanie zjawiska niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, w wychowaniu dzieci;
- działania profilaktyczne dotyczące skutków obniżania wieku inicjacji seksualnej oraz spożywania alkoholu i narkotyków;
- wystąpienie skutków związanych z epidemią COVID-19: problemy, zaburzenia i choroby psychiczne związane z lękiem oraz ograniczeniem kontaktów społecznych; problemy z przyswajaniem wiedzy, obniżenie poziomu wiedzy wśród dzieci i młodzieży związane z brakiem możliwości nauki stacjonarnej, wzrost zaburzeń koncentracji, uwagi, wzrost liczby osób uzależnionych w tym od Internetu; wzrost problemów uzależnień, wzrost problemów związanych z występowaniem różnych form przemocy w rodzinie;

- **Organizacja działań zmierzających do poprawy jakości życia i funkcjonowania w społeczeństwie seniorów i osób niepełnosprawnych.**

prognozuje się:

- niewystarczająca jakość życia osób z niepełnosprawnością, występowanie sytuacji niepełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, występowanie stanu niewystarczającej integracji społecznej osób z niepełnosprawnością;
- występowanie istotnego odsetka osób bezrobotnych, dla których niepełnosprawność jest dodatkowym ograniczeniem w dostępie do zatrudnienia;
- utrzymywanie się potrzeb w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych w stosunku do osób z niepełnosprawnością i ich rodzin;
- utrzymywanie się potrzeb pomocy względem osób z zaburzeniami psychicznymi oraz ich rodzin;
- występowanie izolacji i wykluczenia z życia społecznego osób starszych;
- pogłębiające się ubóstwo osób starszych;
- wzrastające potrzeby w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych w stosunku do osób starszych, zwłaszcza samotnie gospodarujących;
- wystąpienie skutków związanych z epidemią COVID-19: problemy, zaburzenia i choroby psychiczne związane z lękiem oraz ograniczeniem kontaktów społecznych, wzrost wykluczenia osób starszych i niepełnosprawnych związany z izolacją społeczną;

- **Rozwój aktywności obywatelskiej oraz wzmocnienie potencjału pracowniczego służb społecznych.**

prognozuje się:

- utrzymywanie się zapotrzebowania na nowe lub unowocześnione usługi świadczone przez przygotowane do tego podmioty sektora pozarządowego osobom oraz rodzinom;
- występowanie potrzeb wymagających rozwiązań innowacyjnych dla obszaru polityki społecznej;
- tworzenie szerokich partnerstw lokalnych w celu rozwiązywania problemów społecznych;
- wzrost aktywności społecznej mieszkańców;
- utrzymywanie się rozproszenia inicjatyw i działań prowadzonych przez instytucje publiczne i prywatne;

- wystąpienie skutków związanych z epidemią COVID-19: obniżenie poziomu aktywności społecznej związane z ograniczeniem kontaktów społecznych;

Przedstawione powyżej prognozy pozwalają zdefiniować system działań czyli strategię, która powinna być zrealizowana, aby ograniczyć skutki różnorodnych zagrożeń wynikających zarówno z uwarunkowań zewnętrznych, naturalnych zjawisk biologicznych (np. niepełnosprawności), problemów cywilizacyjnych, jak i niedoskonałości lokalnego systemu polityki społecznej. Proponowana strategia będzie obejmować osiągnięcie celów nastawionych na eliminację zagrożeń oraz poprawę sytuacji, która w czasie opracowywania Strategii została zidentyfikowana jako niekorzystna.

Wprowadzanie zmian społecznych na terenie Gminy Gorzków, poprzez realizację celów i zadań strategicznych, zaowocuje ograniczeniem skutków rozpoznanych problemów społecznych, intensyfikacją rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy oraz poprawą jakości życia mieszkańców. Prognozuje się, że realizowane działania zaktywizują i zachęcą mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu problemów dotyczących społeczność lokalną. Wdrożenie strategii spowoduje:

- poprawę bezpieczeństwa socjalnego obywateli oraz poprawę warunków ich życia,
- wzmocnienie kompetencji i potencjału osób, które ubiegają się o zatrudnienie,
- poprawę stanu zdrowia i sprawności fizycznej, w tym szczególnie osób starszych i niepełnosprawnych,
- poprawę jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych,
- zapewnienie dostępu do usług pielęgnacyjnych i opiekuńczych w środowisku zamieszkania, bez konieczności kierowania mieszkańców do DPS,
- wzmocnienie pozycji rodziny w społeczności lokalnej,
- zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie,
- zmniejszenie rozmiaru problemu uzależnień w gminie,
- stworzenie dogodnych warunków rozwoju dzieci i młodzieży.

Osiągnięcie prognozowanych zmian będzie możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie Gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

3. Cele i harmonogram realizacji

Celem strategii są działania długookresowe i długofalowe, polegające na inwestycji w kapitał ludzki, system edukacji, aktywność obywatelską, poprawę sytuacji materialnej, co przekłada

się na działania na rzecz poprawy zatrudnienia oraz budowania lokalnego rynku pracy. Kompleksowa pomoc osobom z problemami społecznymi powinna opierać się ponadto na profilaktyce, systematycznym monitorowaniu sytuacji społecznej i wczesnym reagowaniu na dostrzegane deficyty.

Szczegółowa diagnoza i analiza sytuacji społecznej Gminy Gorzków połączona z badaniami ankietowymi, pozwoliła wyodrębnić następujące cele strategiczne:

- 1. Organizacja kompleksowych działań na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu wynikającemu z bezrobocia, ubóstwa, bezdomności i uzależnień.**
- 2. Zintegrowany system wspierania rodzin, wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.**
- 3. Organizacja działań zmierzających do poprawy jakości życia i funkcjonowania w społeczeństwie seniorów i osób niepełnosprawnych.**
- 4. Rozwój aktywności obywatelskiej oraz wzmocnienie potencjału pracowniczego służb społecznych.**

Następnie w ramach poszczególnych celów strategicznych wyodrębniono cele operacyjne i kierunki działań.

	spotkania indywidualne, prelekcje, warsztaty grupowe, inne.														
	Utworzenie przy Radzie Gminy - Rady ds. Przedsiębiorczości	JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Tworzenie podmiotów ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstw społecznych, spółdzielni socjalnych.	JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne			x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Rozwijanie gminnego modelu przeciwdziałania i wychodzenia z bezdomności	Systematyczne monitorowanie problemu bezdomności i zabezpieczanie pomocy doraźnej osobom bezdomnym.	GOPS, JST, GKRPA, ZI, Policja, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia, pomocy socjalnej, psychologicznej, reintegracji społecznej i zawodowej, w szczególności przy wykorzystaniu indywidualnych planów wychodzenia	GOPS, JST, GKRPA, ZI, Policja, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

		z bezdomności.													
Rozbudowa i wzmacnianie systemu przeciwdziałania i rozwiązywania problemów uzależnień	Rozwijanie systemu pomocy rodzinom z problemem uzależnienia oraz dotkniętych przemocą poprzez kompleksowość i interdyscyplinarność podejmowanych działań.	GOPS, JST, GKRPA, Oświata, ZI, Policja, NGO, Sąd, Prokuratura, służba zdrowia	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Podjęcie działań w zakresie edukacji i promowania zdrowego – trzeźwego stylu życia. Promocja życia bez alkoholu, narkotyków i innych substancji uzależniających.	GOPS, JST, GKRPA, Oświata, ZI, Policja, NGO, CSK, GBP	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Prowadzenie działań profilaktycznych, skierowanych do dzieci, młodzieży i rodziców mających zarówno charakter edukacyjny jak i dostarczających alternatywnych form spędzania wolnego czasu.	GOPS, JST, GKRPA, Oświata, ZI, Policja, NGO, CSK, GBP	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Tworzenie grup wsparcia dla rodzin przeżywających	GOPS, JST, GKRPA, ZI, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

		sytuacje kryzysowe														
		Podjmowanie działań w zakresie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin.	GOPS, JST, GKRPA, ZI, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Zintegrowany system wspierania rodzin, wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży	Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych	Wspieranie rodzin w zakresie zabezpieczenia potrzeb bytowych.	GOPS, NGO, JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
		Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji wychowawczych rodziców i opiekunów poprzez działania edukacyjne (organizacja warsztatów, szkoleń).	GOPS, NGO, Oświata, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Wsparcie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez pomoc rodziny wspierającej.	GOPS, NGO, PCPR	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Prowadzenie grup socjoterapeutycznych dla dzieci z	NGO, Oświata, Poradnia Psychologiczno	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

		zaburzeniami zachowania. Organizacja zajęć z wczesnego wspomaganie rozwoju.	- Pedagogiczna												
		Zapewnienie dostępności do opieki przedszkolnej i żłobka.	NGO, Oświata, JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Tworzenie warunków dla prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży		Zapewnienie odpowiedniej pomocy socjalnej (ubranie, wyżywienie, wyprawka szkolna itp.) dzieciom z rodzin ubogich.	GOPS, NGO, Oświata, JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Zapewnienie pomocy psychologicznej, korekcyjno – kompensacyjnej dzieciom przejawiającym trudności w nauce.	GOPS, NGO, Oświata, JST, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Prowadzenie prac z uczniem zdolnym poprzez zajęcia pozalekcyjne, koła zainteresowań, przygotowanie do konkursów, olimpiad	NGO, Oświata	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Rozwijanie bazy edukacyjnej, służącej realizowaniu	Oświata, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

		zainteresowań oraz zagospodarowaniu czasu wolnego dzieciom i młodzieży.													
Popularyzacja aktywnego wypoczynku przez uprawianie sportu i rekreację	Organizacja zawodów sportowych	Oświata, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Prowadzenie treningów dla członków klubów sportowych	Oświata, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Organizacja wycieczek turystyczno-krajoznawczych	Oświata, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Organizacja zajęć sportowych dla mieszkańców gminy	Oświata, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Organizacja kampanii promujących aktywny styl życia	Oświata, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Zapewnienie pomocy rodzinom z dysfunkcjami w przewyciężaniu trudności	Realizacja działań służących podnoszeniu kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców wykazujących braki w tym zakresie.	GOPS, NGO, Oświata, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Intensyfikacja pracy socjalnej.		GOPS	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

		Podejmowanie działań zmierzających do powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.	GOPS, NGO, Policja	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Wykorzystanie instytucji asystentów rodziny do pracy nad przywróceniem prawidłowego funkcjonowania rodziny.	GOPS	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Rozwijanie interdyscyplinarności w działaniach podejmowanych na rzecz wsparcia rodzin.	GOPS, NGO, Oświata, JST, GKRPA, Policja	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego	Organizacja konkursów o tematyce kulturalnej dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców gminy	NGO, Oświata, JST, CSK, GBP	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Rozwijanie wśród mieszkańców gminy, w tym szczególnie dzieci i młodzieży, różnorodnych zainteresowań poprzez organizację warsztatów	NGO, Oświata, JST, CSK, GBP	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

		(Warsztaty taneczne, muzyczne, wokalne, plastyczne, teatralne, fotograficzne, dziennikarskie i inne), kół zainteresowań.														
		Organizacja konkursów o tematyce regionalnej, prezentacja twórców ludowych.	NGO, Oświata, JST, CSK, GBP	Środki własne i zewnętrzne			x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Organizacja działań zmierzających do poprawy jakości życia i funkcjonowania w społeczeństwie seniorów i osób niepełnosprawnych	Rozwijanie usług społecznych na rzecz osób starszych	Zapewnienie odpowiedniej do potrzeb ilości i jakości usług opiekuńczych.	GOPS, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
		Zapewnienie osobom starszym potrzebującym całodobowej instytucjonalnej pomocy i miejsc w domach pomocy społecznej.	GOPS, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Umożliwienie osobom starszym zamieszkania w mieszkaniach wspomaganych.	GOPS, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne											x	x
		Utworzenie domu dziennego pobytu dla osób starszych.	GOPS, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne											x	x

		Współpraca z zakładami opieki zdrowotnej i szerzenie potrzeby zwiększenia opieki geriatrycznej.	GOPS, JST, NGO Służba zdrowia	Środki własne i zewnętrzne						X	X	X	X	X	X
		Wspieranie działalności wolontariatu na rzecz osób starszych	GOPS, JST, NGO, oświata, CSK, GBP	Środki własne i zewnętrzne				X	X	X	X	X	X	X	X
Tworzenie oferty edukacyjnej skierowanej do osób starszych		Opracowywanie i realizacja programów promujących zdrowie wśród seniorów i aktywne spędzanie wolnego czasu.	JST, NGO Służba zdrowia, CSK, GBP	Środki własne i zewnętrzne		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
		Opracowywanie i realizacja programów edukacyjnych przeciwdziałających wykluczeniu osób starszych w szczególności e-wykluczeniu.	JST, NGO, CSK, GBP	Środki własne i zewnętrzne				X	X	X	X	X	X	X	X
		Wspieranie działalności edukacyjnej dla seniorów.	JST, NGO, CSK, GBP	Środki własne i zewnętrzne			X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Wspieranie aktywności społecznej promującej	Wsparcie i promocja aktywności kulturalnej, fizycznej i rekreacyjnej osób	JST, NGO CSK, GBP	Środki własne i zewnętrzne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

	integrację wewnątrz i między pokoleniową	starszych.													
		Opracowywanie i realizacja programów promujących integrację międzypokoleniową.	JST, NGO, CSK, GBP	Środki własne i zewnętrzne					X	X	X	X	X	X	X
Działania na rzecz partycypacji społecznej osób starszych		Budowanie pozytywnego wizerunku starości.	JST, NGO, CSK, GBP	Środki własne i zewnętrzne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
		Promowanie uczestnictwa osób starszych w organizacjach pozarządowych	GOPS, JST, NGO, CSK, GBP	Środki własne i zewnętrzne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Realizacja działań w dziedzinie promocji zdrowia		Prowadzenie kampanii edukacyjnych promujących zdrowy styl życia.	GOPS, NGO, oświata, służba zdrowia	Środki własne i zewnętrzne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
		Opracowywanie i wdrażanie programów profilaktycznych, zdrowotnych przeciwdziałających niepełnosprawności.	NGO, służba zdrowia	Środki własne i zewnętrzne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do usług społecznych, w tym opieki i rehabilitacji		Organizacja rehabilitacji	służba zdrowia, NGO	Środki własne i zewnętrzne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
		Wspieranie funkcjonowania i tworzenia środowiskowych form pomocy	GOPS, JST, NGO, PCPR, służba zdrowia	Środki własne i zewnętrzne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

		osobom niepełnosprawnym.													
Integracja ze środowiskiem osób niepełnosprawnych		Wspieranie działań ukierunkowanych na aktywizację zawodową i zatrudnianie osób niepełnosprawnych.	PUP, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Umożliwienie osobom niepełnosprawnym aktywnego udziału w działalności sportowej i kulturalnej.	JST, NGO, CSK, GBP	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Organizowanie spotkań, konsultacji, konferencji dotyczących problemów osób niepełnosprawnych	GOPS, JST, NGO, PCPR	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do edukacji poprzez realizację kształcenia integracyjnego i specjalnego.	JST, NGO, PCPR	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Likwidacja barier m.in. architektonicznych, komunikacyjnych i społecznych, utrudniających osobom	JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

		niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym.													
		Wspieranie funkcjonowania mieszkalnictwa wspomagane dla osób niepełnosprawnych.	GOPS, JST, NGO, PCPR	Środki własne i zewnętrzne										X	X
Rozwój aktywności obywatelskiej oraz wzmocnienie potencjału pracowniczego służb społecznych	Wspieranie działalności grup obywatelskich i organizacji pozarządowych	Wsparcie organizacji pozarządowych w tym doradztwo prawne, finansowe i lokalowe oraz świadczenie poradnictwa dla organizacji pozarządowych w zakresie pozyskiwania grantów i dotacji, środków finansowych z innych źródeł niż samorządowe	NGO, JST	Środki własne i zewnętrzne			X	X	X	X	X	X	X	X	X
		Zlecenie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych.	GOPS, JST	Środki własne i zewnętrzne				X	X	X	X	X	X	X	X
		Zwiększenie koordynacji współdziałania z organizacjami pozarządowymi.	GOPS, NGO, JST	Środki własne i zewnętrzne		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

		Popularyzacja interdyscyplinarnego modelu pracy.	GOPS, NGO, JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Umożliwianie pracownikom instytucji pomocy społecznej możliwości podnoszenia kwalifikacji i superwizji.	GOPS, NGO, JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Odpowiedzialne za realizację powyższych celów i zadań są wszystkie instytucje i organizacje działające w Gminie Gorzków w obszarze polityki społecznej.

4. Ramy finansowe strategii

Każdy podmiot z terenu Gminy będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji. Nie stanowią one jedynie części składowej budżetu Gminy, ale także dotacje ze źródeł zewnętrznych, pozyskiwanych samodzielnie przez realizatorów. Źródłem finansowania działań przewidzianych do realizacji w niniejszej Strategii będą:

- budżet Gminy Gorzków,
- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego,
- inne środki.

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Gorzków przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2020-2021 opracowaną na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2020 i 2021 przy uwzględnieniu ryzyka finansowego - zmiana przepisów, wzrost wydatków, inflacja.

Dla przygotowania niniejszej projekcji, w modułach przyjęto założenia wynikające z prognoz: demograficznej, wydatków na pomoc społeczną, zmiany przepisów w zakresie pomocy społecznej oraz realizacji inwestycji w zakresie polityki społecznej w gminie.

W prognozie na lata 2022-2031 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną przewidywanego na podstawie danych własnych GOPS w Gorzkowie i Banku Danych Lokalnych GUS.

Lp.	rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie pomocy społecznej
1	2022	3 636 182
2	2023	3 727 086
3	2024	3 820 263
4	2025	3 915 769
5	2026	4 013 663
6	2027	4 114 004
7	2028	4 216 854

8	2029	4 322 276
9	2030	4 430 332
10	2031	4 541 091

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Gorzków przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków na politykę edukacyjną, kulturalną i wsparcie działalności organizacji pozarządowych w latach 2020-2021 opracowaną na podstawie oceny wydatków za rok 2020 i 2021 przy uwzględnieniu ryzyka finansowego - zmiana przepisów, wzrost wydatków, inflacja.

Lp.	rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie polityki edukacyjnej	Prognoza wydatków finansowych w zakresie polityki kulturalnej	Prognoza wydatków finansowych w zakresie wsparcia organizacji pozarządowych
1	2022	3 679 306	109 300	40 000
2	2023	3 789 685	112 579	41 200
3	2024	3 903 376	115 956	42 436
4	2025	4 020 477	119 435	43 709
5	2026	4 141 091	123 018	45 020
6	2027	4 265 324	151 312	46 371
7	2028	4 393 284	155 852	47 762
8	2029	4 525 082	160 527	49 195
9	2030	4 660 835	165 343	50 671
10	2031	4 800 660	170 303	52 191

5. Programy

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gorzków na lata 2022–2031 będzie realizowana w obszarze pomocy społecznej w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Gorzków na lata 2022-2025,
- Program Współpracy Gminy Gorzków z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art.3 ust.3 ustawy z dnia 24.04.2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie,

- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

V. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

1. System monitorowania strategii.

Monitoringiem i ewaluacją objęte będą postępy w realizacji Strategii na dwóch poziomach: poszczególnych kierunków działań oraz celów operacyjnych i strategicznych. Zarządzanie realizacją strategii należy do GOPS w Gorzkowie. Monitoring prowadzony będzie przez zespół oceniający powołany zarządzeniem Wójta Gminy Gorzków, a w jego skład wejdą m.in. przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współpracujących w jej realizacji. Poziom osiągnięcia każdego celu operacyjnego, poszczególnych zadań i projektów będzie mierzony raz na trzy lata poczynając od 2024 roku.

Istotny element systemu monitorowania stanowić będzie sporządzanie sprawozdania z planu realizacyjnego wraz ze wskazaniem zadań zrealizowanych, zrealizowanych częściowo i nierozpoczętych oraz identyfikacją przyczyn problemów i prezentacją propozycji ich przezwyciężenia.

Wskaźnikami oceny monitorowania celów strategicznych i szczegółowych Strategii będą przykładowo:

Cele operacyjne	Kierunki działań	Wskaźniki
Podejmowanie działań służących ograniczeniu skali długotrwałego bezrobocia i ubóstwa	Tworzenie i realizacja partnerskich programów przeciwdziałania ubóstwu i długotrwałemu bezrobociu.	<ul style="list-style-type: none"> - liczba programów dot. przeciwdziałania ubóstwu i bezrobociu - liczba osób uczestniczących w ww. programach
	Integracja i intensyfikacja działań z zakresu pomocy społecznej i instytucji rynku pracy służących aktywizacji beneficjentów pomocy społecznej, np. prac społecznie użytecznych, staży zawodowych, prac interwencyjnych.	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zaktywizowanych beneficjentów pomocy społecznej - liczba osób skierowanych do prac społecznie użytecznych, interwencyjnych, - liczba zorganizowanych

		staży zawodowych
	Prowadzenie kursów i szkoleń zawodowych dla osób dorosłych.	liczba szkoleń
	Usługi doradztwa zawodowego oraz poradnictwa psychologicznego, spotkania indywidualne, prelekcje, warsztaty grupowe, inne.	- liczba godzin poradnictwa zawodowego - liczba przeprowadzonych warsztatów grupowych
	Utworzenie przy Radzie Gminy-Rady ds. Przedsiębiorczości	- utworzenie Rady
	Tworzenie podmiotów ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstw społecznych, spółdzielni socjalnych.	- liczba utworzonych PES, w tym spółdzielni socjalnych
Rozwijanie gminnego modelu przeciwdziałania i wychodzenia z bezdomności	Systematyczne monitorowanie problemu bezdomności i zabezpieczanie pomocy doraźnej osobom bezdomnym.	- liczba osób bezdomnych na terenie gminy - liczba osób bezdomnych, którym udzielono pomocy doraźnej
	Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia, pomocy socjalnej, psychologicznej, reintegracji społecznej i zawodowej, w szczególności przy wykorzystaniu indywidualnych planów wychodzenia z bezdomności.	- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie, pomoc socjalną, psychologiczną - liczba osób bezdomnych, które uczestniczyły w reintegracji społecznej i zawodowej - liczba osób które realizowały indywidualne plany wychodzenia z bezdomności
Rozbudowa i wzmacnianie systemu przeciwdziałania i rozwiązywania problemów uzależnień	Rozwijanie systemu pomocy rodzinom z problemem uzależnienia oraz dotkniętych przemocą poprzez kompleksowość i interdyscyplinarność podejmowanych działań.	- liczba podjętych działań przez ZI i grupy robocze, GKRPA - liczba osób objętych pomocą
	Podjęcie działań w zakresie edukacji i promowania zdrowego – trzeźwego stylu życia. Promocja życia bez alkoholu, narkotyków i innych substancji uzależniających.	- liczba i rodzaj przeprowadzonych działań edukacyjnych - liczba osób uczestniczących w programach edukacyjnych
	Prowadzenie działań profilaktycznych, skierowanych do dzieci, młodzieży i rodziców	- liczba przeprowadzonych działań profilaktycznych - liczba uczestników

	mających zarówno charakter edukacyjny jak i dostarczających alternatywnych form spędzania wolnego czasu.	biorących udział w działaniach edukacyjnych
	Tworzenie grup wsparcia dla rodzin przeżywających sytuacje kryzysowe	- liczba utworzonych grup wsparcia
	Podjęcie działań w zakresie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin.	- liczba udzielonych porad - liczba osób, które korzystały z pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej
Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych	Wspieranie rodzin w zakresie zabezpieczenia potrzeb bytowych.	- liczba rodzin objętych wsparciem
	Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji wychowawczych rodziców i opiekunów poprzez działania edukacyjne (organizacja warsztatów, szkoleń).	- liczba warsztatów, szkoleń - liczba uczestników
	Wsparcie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych poprzez pomoc rodziny wspierającej.	- liczba rodzin objętych wsparciem
	Prowadzenie grup socjoterapeutycznych dla dzieci z zaburzeniami zachowania.	- liczba funkcjonujących grup, - liczba dzieci uczestniczących w spotkaniach grup socjoterapeutycznych
	Zapewnienie dostępności do opieki przedszkolnej i żłobka.	- liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym - liczba dostępnych miejsc w przedszkolach - utworzenie żłobka
Tworzenie warunków dla prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży	Zapewnienie odpowiedniej pomocy socjalnej (ubranie, wyżywienie, wyprawka szkolna itp.) dzieciom z rodzin ubogich.	- liczba dzieci z rodzin ubogich, które otrzymały wsparcie
	Zapewnienie pomocy psychologicznej, korekcyjno – kompensacyjnej dzieciom przejawiającym trudności w nauce.	- liczba dzieci objętych pomocą psychologiczną - liczba godzin zajęć korekcyjno - kompensacyjnych
	Prowadzenie prac z uczniem zdolnym poprzez zajęcia	- liczba godzin zajęć pozalekcyjnych

	pozalekcyjne, koła zainteresowań, przygotowanie do konkursów, olimpiad	- liczba uczniów biorących udział w zajęciach pozalekcyjnych
	Rozwijanie bazy edukacyjnej, służącej realizowaniu zainteresowań oraz zagospodarowaniu czasu wolnego dzieciom i młodzieży.	- ilość i rodzaj przeprowadzonych modernizacji, zakupionych sprzętów i pomocy dydaktycznych
Popularyzacja aktywnego wypoczynku przez uprawianie sportu i rekreację	Organizacja zawodów sportowych.	- liczba zorganizowanych zawodów sportowych
	Prowadzenie treningów dla członków klubów sportowych	- liczba osób biorących udział w treningach
	Organizacja wycieczek turystyczno-krajoznawczych	- liczba zorganizowanych wycieczek - liczba osób uczestniczących w wycieczkach
	Organizacja zajęć sportowych dla mieszkańców gminy	- liczba zorganizowanych zajęć sportowych - liczba osób uczestniczących w zajęciach sportowych
	Organizacja kampanii promujących aktywny styl życia	- liczba zorganizowanych kampanii promocyjnych
Zapewnienie pomocy rodzinom z dysfunkcjami w przezwyciężaniu trudności	Realizacja działań służących podnoszeniu kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców wykazujących braki w tym zakresie.	- liczba działań służących podnoszeniu kompetencji opiekuńczo – wychowawczych - liczba rodziców biorących udział w ww. działaniach
	Intensyfikacja pracy socjalnej.	- liczba rodzin objętych pracą socjalną
	Podejmowanie działań zmierzających do powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.	- liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, które powróciły do rodziny biologicznej
	Wykorzystanie instytucji asystentów rodziny do pracy nad przywróceniem prawidłowego funkcjonowania rodziny.	- liczba asystentów udzielających wsparcia - liczba osób/rodzin korzystających z wsparcia asystenta rodziny
	Rozwijanie interdyscyplinarności w działaniach podejmowanych na rzecz wsparcia rodzin.	- liczba podejmowanych działań

Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego	Organizacja konkursów o tematyce kulturalnej dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców gminy.	- liczba zorganizowanych konkursów - liczba dzieci, młodzieży i dorosłych biorących udział w konkursach
	Rozwijanie wśród mieszkańców gminy, w tym szczególnie dzieci i młodzieży, różnorodnych zainteresowań poprzez organizację warsztatów (Warsztaty taneczne, muzyczne, wokalne, plastyczne, teatralne, fotograficzne, dziennikarskie i inne), kół zainteresowań.	- liczba zorganizowanych warsztatów - liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w poszczególnych warsztatach
	Organizacja konkursów o tematyce regionalnej, prezentacja twórców ludowych.	- liczba konkursów - liczba spotkań, prezentacji twórców ludowych
Rozwijanie usług społecznych na rzecz osób starszych	Zapewnienie odpowiedniej do potrzeb ilości i jakości usług opiekuńczych.	- liczba świadczonych usług opiekuńczych - liczba beneficjentów usług opiekuńczych
	Zapewnienie osobom starszym potrzebującym całodobowej instytucjonalnej pomocy i miejsc w domach pomocy społecznej.	- ilość dostępnych miejsc w DPS
	Umożliwienie osobom starszym zamieszkania w mieszkaniach wspomaganych.	- liczba osób starszych zamieszkałych w mieszkaniach wspomaganych
	Współpraca z zakładami opieki zdrowotnej i szerzenie potrzeby zwiększenia opieki geriatrycznej.	- liczba i rodzaj podjętej współpracy w zakresie zwiększenia opieki geriatrycznej
	Wspieranie działalności wolontariatu na rzecz osób starszych	- liczba wolontariuszy działających na rzecz osób starszych
Tworzenie oferty edukacyjnej skierowanej do osób starszych	Opracowywanie i realizacja programów promujących zdrowie wśród seniorów i aktywne spędzanie wolnego czasu.	- liczba programów - liczba osób uczestniczących w programie
	Opracowywanie i realizacja programów edukacyjnych przeciwdziałających wykluczeniu osób starszych w szczególności e-wykluczeniu.	- liczba programów edukacyjnych przeciwdziałających wykluczeniu osób starszych - liczba osób uczestniczących w programie

	Wspieranie działalności edukacyjnej dla seniorów	- liczba i rodzaj udzielonego wsparcia
Wspieranie aktywności społecznej promującej integrację wewnątrz i między pokoleniową	Wsparcie i promocja aktywności kulturalnej, fizycznej i rekreacyjnej osób starszych.	- liczba działań promujących aktywność kulturalną, fizyczną i rekreacyjną osób starszych
	Opracowywanie i realizacja programów promujących integrację międzypokoleniową	- liczba opracowanych programów promujących integrację międzypokoleniową
Działania na rzecz partycypacji społecznej osób starszych	Budowanie pozytywnego wizerunku starości.	- liczba przeprowadzonych kampanii dot. budowania pozytywnego wizerunku starości
	Promowanie uczestnictwa osób starszych w organizacjach pozarządowych	- liczba akcji promocyjnych - liczba osób starszych w organizacjach pozarządowych
Realizacja działań w dziedzinie promocji zdrowia	Prowadzenie kampanii edukacyjnych promujących zdrowy styl życia.	- liczba przeprowadzonych kampanii
	Opracowywanie i wdrażanie programów profilaktycznych, zdrowotnych przeciwdziałających niepełnosprawności.	- liczba programów - liczba osób uczestniczących w programie
Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do usług społecznych, w tym opieki i rehabilitacji	Organizacja rehabilitacji	- liczba osób korzystających z rehabilitacji
	Wspieranie funkcjonowania i tworzenia środowiskowych form pomocy osobom niepełnosprawnym.	- liczba działań wspierających
Integracja ze środowiskiem osób niepełnosprawnych	Wspieranie działań ukierunkowanych na aktywizację zawodową i zatrudnianie osób niepełnosprawnych.	- liczba działań wspierających
	Umożliwienie osobom niepełnosprawnym aktywnego udziału w działalności sportowej i kulturalnej.	- liczba działań wspierających
	Organizowanie spotkań, konsultacji, konferencji dotyczących problemów osób niepełnosprawnych	- liczba zorganizowanych spotkań, konsultacji, konferencji dotyczących problemów osób niepełnosprawnych
	Zapewnienie osobom	- liczba osób

	niepełnosprawnym dostępu do edukacji poprzez realizację kształcenia integracyjnego i specjalnego.	niepełnosprawnych objętych kształceniem integracyjnym i specjalnym
	Likwidacja barier m.in. architektonicznych, komunikacyjnych i społecznych, utrudniających osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym.	- liczba zlikwidowanych barier
	Wspieranie funkcjonowania mieszkalnictwa wspomaganego dla osób niepełnosprawnych.	- liczba i rodzaj udzielonego wsparcia
Wspieranie działalności grup obywatelskich i organizacji pozarządowych	Wsparcie organizacji pozarządowych w tym doradztwo prawne, finansowe i lokalowe oraz świadczenie poradnictwa dla organizacji pozarządowych w zakresie pozyskiwania grantów i dotacji, środków finansowych z innych źródeł niż samorządowe	- liczba udzielonego wsparcia
	Zlecenie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych.	- liczba zleconych zadań
	Zwiększenie koordynacji współdziałania z organizacjami pozarządowymi.	- liczba wspólnych działań
	Popularyzacja interdyscyplinarnego modelu pracy.	- liczba podejmowanych działań
	Umożliwianie pracownikom instytucji pomocy społecznej możliwości podnoszenia kwalifikacji i superwizji.	- liczba pracowników uczestniczących w kursach i szkoleniach podnoszących kwalifikacje

2. Ewaluacja strategii

Ewaluacja strategii będzie to systematyczna i obiektywna ocena zaplanowania, wdrożenia i rezultatów strategii. Celem ewaluacji GSRPS jest określenie adekwatności i stopnia osiągnięcia celów, efektywności, skuteczności, wpływu i trwałości.

Ewaluacja stanowić będzie ocenę przedsięwzięć w kontekście ich wyniku, wpływu, oraz potrzeb, które miały zaspokajać. W tym ujęciu celem ewaluacji będzie weryfikacja osiągnięć danego przedsięwzięcia w realizacji do zaplanowanych oczekiwań oraz wykorzystanie

uzyskanych w ten sposób informacji i doświadczeń przy projektowaniu i planowaniu podobnych działań w przyszłości. Rekomendacje i wnioski formułowane będą w oparciu o określone standardy i kryteria.

- osiągnięcie celów operacyjnych może być przedstawione poprzez produkty (np. dostarczenie określonej liczby szkoleń dla osób długotrwale bezrobotnych);
- realizacja celów szczegółowych/zadań może być przedstawiona poprzez rezultaty (np. osiągnięcia poprawy – w wyniku zrealizowanych szkoleń – w zakresie możliwości zatrudnienia osób długotrwale bezrobotnych);
- realizacja celów ogólnych/strategicznych może być przedstawiona poprzez wyniki oddziaływania strategii (np.: ograniczenia bezrobocia wśród osób wcześniej długotrwale bezrobotnych);

Ewaluacja ocenić będzie wszystkie elementy logiki interwencji strategii - zarówno dla poziomu działań, produktów, rezultatów i oddziaływań, jak i na poziomie wszystkich rodzajów celów danej interwencji.

Zasadniczym celem ewaluacji będzie stałe doskonalenie skuteczności i efektywności interwencji publicznej, rozumiane w kategoriach pozytywnych efektów społecznych lub gospodarczych związanych bezpośrednio z realizacją danej strategii. Celem ewaluacji będzie przede wszystkim uzyskanie niezależnej opinii na temat rzeczywistych lub potencjalnych sukcesów strategii oraz czynników, które przyczyniły się do osiągnięcia danych rezultatów. Jednym z celów ewaluacji jest również wymiar edukacyjny, to analiza mechanizmów działania strategii, próba identyfikacji dobrych praktyk w zarządzaniu strategią i ich upowszechnienie czy też analiza popełnionych błędów celem ich uniknięcia w przyszłości.

Kryteria ewaluacji

Jednym z ważnych elementów etapu planowania ewaluacji będzie podjęcie decyzji w jaki sposób ma być dokonana ocena, jakie kryteria ewaluacji powinny być zastosowane do określonego badania. Główne kryteria ewaluacji:

- trafność
- efektywność
- skuteczność
- oddziaływanie/użyteczność
- trwałość.

Proces ewaluacji

Ewaluacja strategii jest procesem wieloetapowym, na który składa się: planowanie, projektowanie, realizacja, raportowanie, wykorzystanie wyników ewaluacji.

Planowanie ewaluacji GSRPS obejmuje następujące etapy:

- określenie celu (lub celów): zdefiniowanie problemów oraz podstawowych kryteriów ewaluacji, dzięki czemu otrzymamy odpowiedź na pytanie: po co przeprowadzamy ewaluację;
- wyznaczenie czasu badania: etapu w cyklu realizacji strategii, który będzie podlegał ewaluacji i wstępnego harmonogramu ewaluacji (rozpoczęcia, zakończenia, terminu dostarczenia raportu z ewaluacji);
- wskazanie zakresu: przedmiotowego (strategii poddanej ewaluacji lub innych obszarów interwencji czy zagadnień horyzontalnych); czasowego; terytorialnego oraz określenie zasobów potrzebnych do realizacji badania;
- wybór odbiorców: w zależności od sprecyzowania grup docelowych strategii czy innych zainteresowanych stron;
- identyfikacja dostępnych danych wyjściowych, czyli dokumentów programowych, raportów z monitoringu strategii, danych statystycznych, wyników wcześniejszych ewaluacji.

Załączniki

Ankieta - Wypracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Gorzków

Szanowni Mieszkańcy Gminy

Opracowana na potrzeby naszej gminy **Strategia** sprecyzuje i zweryfikuje najważniejsze problemy społeczne, a także określi sposoby ich rozwiązywania. Aby trafnie określić cele i zadania do realizacji potrzebna jest współpraca całej społeczności gminy. Prosimy o poważne potraktowanie ankiety i przemyślane odpowiedzi na zawarte w niej pytania.

Uwaga! Ankieta jest anonimowa!

Metryczka (proszę wstawić X przy wybranej odpowiedzi):

Płeć: Kobieta Mężczyzna

Wiek: 13 – 16 17 – 25 26 – 59 60 i więcej

Zawód: uczeń rolnik przedsiębiorca pracownik umysłowy
pracownik fizyczny emeryt/rencista bezrobotny inny (jaki?)

Wykształcenie:

podstawowe zawodowe średnie policealne wyższe

1. Jak ocenia Pan/i istotność wymienionych problemów społecznych w swoim miejscu zamieszkania? Proszę wybrać jedną odpowiedź przy każdym z zagadnień.

Problemy społeczne	Bardzo poważny	Poważny	Umiarkowany	Znikomy	Nie występuje
Bezrobocie					
Ubóstwo					
Alkoholizm					
Narkomania					
Problemy mieszkaniowe					
Zanieczyszczenie środowiska					
Przestępczość					
Starzenie się społeczeństwa					
Przemoc w rodzinie					
Niepelnosprawność					

Bezdomność					
Eurosieroctwo					

OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE

2. Jakie problemy osób niepełnosprawnych uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- Brak akceptacji w środowisku
- Izolacja rodzinna (odrzućenie)
- Utrudniony dostęp do świadczeń medycznych (np. do rehabilitacji)
- Brak oferty zajęć kulturalnych, edukacyjnych dla osób niepełnosprawnych
- Brak zorganizowanych form spędzania czasu
- Ubóstwo i bieda
- Bezrobocie
- Utrudniony dostęp do usług opiekuńczo-pielęgnacyjnych
- Utrudniony dostęp do budynków użyteczności publicznej
- Inne (jakie?)

DZIECI I MŁODZIEŻ

3. Jakie problemy dzieci i młodzieży uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- Brak pozytywnych wzorców i autorytetów
- Przemoc ze strony rodziców
- Przemoc rówieśnicza
- Zaniedbania wychowawcze
- Zaniedbania socjalne (niedożywienie, higiena)
- Używanie alkoholu
- Palenie papierosów
- Zażywanie narkotyków, dopalaczy
- Chuligaństwo i przestępczość
- Brak odpowiedniego miejsca na spotkania dla młodzieży,
- Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu
- Ograniczony dostęp do placówek kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych,
- Bezproduktywne spędzanie czasu wolnego
- Ograniczone przez pandemię COVID kontakty rówieśnicze
- Problemy psychiczne (np. lęk, depresja) spowodowane izolacją wynikającą z pandemii COVID
- Inne (jakie?)

RODZINY

4. Jakie problemy rodzin uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- Nieporadność życiowa
- Ubóstwo

- Bezrobocie
- Alkoholizm
- Przemoc domowa
- Bezradność opiekuńczo-wychowawcza
- Niedostateczny dostęp do poradnictwa specjalistycznego: psychologicznego, prawnego
- Niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami
- Zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych
- Przeniesienie do świata wirtualnego aktywności zawodowej
- Konflikty rodzinne spowodowane izolacją wynikającą z pandemii COVID
- Inne (jakie?)

5. Jakie Pana/i zdaniem są przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych?
Można wybrać kilka odpowiedzi.

- Ubóstwo
- Niski poziom umiejętności wychowawczych
- Uzależnienia
- Przemoc w rodzinie
- Wielodzietność
- Niepełnosprawność/długotrwała choroba
- Niskie dochody
- Niepełna rodzina
- Inne, jakie?.....

SENIORZY

6. Czy uważa Pan/i, że oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca w gminie?

- a) tak b) raczej tak c) raczej nie d) nie e) trudno powiedzieć

7. Jakie problemy osób starszych uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy?
prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi

- Izolacja społeczna (samotność)
- Izolacja społeczna spowodowana pandemią COVID
- Izolacja rodzinna (odrzućenie)
- Niepełnosprawność
- Choroby
- Niezdolność do samoobsługi
- Brak zorganizowanych form wspólnego spędzania czasu
- Ubóstwo i bieda
- Brak akceptacji w środowisku
- Utrudniony dostęp do usług opiekuńczo-pielęgnacyjnych
- Utrudniony dostęp do placówek medycznych
- Ograniczona dostępność do świadczeń zdrowotnych spowodowana pandemią COVID
- Utrudniony dostęp do placówek kulturalnych
- Inne (jakie?)

8. Jakie są według Pana/i główne potrzeby starszych osób w Państwa środowisku lokalnym?
Można wybrać kilka odpowiedzi.

- Pomoc materialna
- Wykonywanie ciężkich prac domowych

- Dostarczanie gotowych obiadów do miejsca zamieszkania
- Prowadzenie aktywizacji społecznej osób starszych, w tym edukacyjnej kulturalnej, sportowej, turystycznej, rekreacyjnej
- Usługi opiekuńczo - pielęgnacyjne
- Doradztwo i załatwianie spraw urzędowych
- Pomoc w wykonywaniu prac domowych
- Wsparcie emocjonalne
- Programy zdrowotne
- Pobyt seniora w domu dziennego pobytu (8-godzinny pobyt od poniedziałku do piątku w placówce zapewniającej posiłki, zajęcia, rehabilitację ruchową, opiekę pielęgniarstwa, miejsce do wypoczynku, towarzystwo innych seniorów)
- Możliwość uczestnictwa w klubie seniora
- Uczestnictwo w zajęciach edukacyjnych, kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych
- Inne, jakie?.....

OPIEKA ZDROWOTNA

9. Jakie problemy w obszarze opieki zdrowotnej uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- Utrudniony kontakt z lekarzem rodzinnym
- Długie oczekiwania w kolejce do lekarza POZ
- Długie oczekiwania w kolejce do lekarzy specjalistów
- Długi okres oczekiwania na usługi medyczne (odległe terminy wizyt)
- Mała liczba lekarzy specjalistów
- Ograniczona liczba wizyt domowych lekarza u osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych
- Ograniczona dostępność do świadczeń zdrowotnych spowodowana pandemią COVID
- Inne (jakie?)

EDUKACJA

10. Jak Pani/Pan ocenia ofertę w zakresie edukacji w gminie, biorąc pod uwagę jej poziom, jakość, zaspokojenie oczekiwań i potrzeb?

- a) bardzo dobrze b) dobrze c) ani dobrze, ani źle d) źle

11. Jak ocenia Pan/i infrastrukturę edukacyjną w gminie?

- a) bardzo dobrze b) dobrze c) ani dobrze, ani źle d) źle

12. Czy ilość przedszkoli/szkół w gminie jest wystarczająca?

- a) tak b) nie c) nie wiem

13. Czy oferta edukacyjna jest przystosowana do osób niepełnosprawnych?

- a) tak b) nie c) nie wiem

14. Jakie problemy w obszarze edukacji uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- Brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki
- Niedostateczne wsparcie psychologiczno-pedagogiczne
- Brak stołówek szkolnych
- Niedostateczna oferta zajęć pozalekcyjnych
- Niedostosowana do potrzeb rodziców oferta świetlic szkolnych
- Niedostateczna oferta pracy z uczniem zdolnym
- Inne (jakie?)

1-----2-----3-----4-----5-----6-----7-----8-----9-----10

mało

ważne

bardzo ważne

1.	Utworzenie punktu pomocy specjalistycznej dla osób uzależnionych	
2.	Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej	
3.	Umożliwienie dostępu do mieszkań chronionych, lokali socjalnych	
4.	Usługi opiekuńcze dla osób starszych i/lub niepełnosprawnych	
5.	Stworzenie sieci pomocy sąsiedzkiej	
6.	Założenie grupy wsparcia dla osób niepełnosprawnych	
7.	Założenie grupy wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	
8.	Organizacja miejsc zakwaterowania dla sprawców przemy	
9.	Założenie wolontariatu	
10.	Organizowanie kursów i szkoleń dla osób poszukujących pracy	
11.	Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów	
12.	Pomoc psychologa/terapeuty, profilaktyka uzależnień dla dzieci, młodzieży i dorosłych	
13.	Stypendia dla dzieci z ubogich rodzin	
14.	Zapewnienie dostępu do pedagoga, logopedy i opieki medycznej w szkołach i przedszkolach	
15.	Zwiększenie liczby obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie placówek oświatowych	
16.	Wykorzystanie budynków gminy na nowe inwestycje społeczne	
17.	Zwiększenie liczby imprez sportowych i kulturalnych	
18.	Działania na rzecz aktywizacji społeczności gminy / wsi	
19.	Zwiększenie ofert instytucji wspierających rodzinę	
20.	Szersza oferta pożytecznego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	
21.	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	

25. Czy odczuwa Pan/Pani wpływ pandemii COVID-19 na swoje codzienne funkcjonowanie?

TAK

NIE

Jeśli tak, to jaki?

.....

Jeśli według Pana/Pani pominęliśmy w ankiecie jakiś ważny problem, to proszę go opisać w tym miejscu:

.....

Jeśli według Pana/Pani warto podjąć inne zadania, inicjatywy na rzecz integracji społecznej mieszkańców, które nie zostały wcześniej wymienione w ankiecie, to proszę wymienić poniżej

.....
DZIĘKUJEMY!

Wykaz skrótów

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GSRPS – Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

GUS – Główny Urząd Statystyczny

JST – jednostka samorządu terytorialnego

KS – Klub sportowy

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

NGO – ang. *Non-Governmental Organization* – organizacja pozarządowa

NZOZ – Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej

OSP – Ochotnicza Straż Pożarna

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Spis wykresów i tabel

<i>Wykres 1. Udział respondentów ankiety w podziale na płeć. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.</i>	<i>12</i>
<i>Wykres 2. Udział respondentów wg wieku. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.</i>	<i>12</i>
<i>Wykres 3. Podział respondentów wg statusu zawodowego. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.</i>	<i>13</i>
<i>Wykres 4. Podział respondentów wg poziomu wykształcenia. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.</i>	<i>13</i>
<i>Wykres 5. Przedsiębiorstwa z terenu Gminy Gorzków. Podział według rodzajów działalności PKD 2007. Źródło: dane GUS https://bdl.stat.gov.pl/.....</i>	<i>16</i>
<i>Wykres 6. Liczba mieszkańców Gminy Gorzków w latach 2019-2021. Źródło: dane UG Gorzków.</i>	<i>18</i>
<i>Wykres 7. Ruch naturalny ludności w Gminie Gorzków w latach 2019-2021. Źródło: dane UG.</i>	<i>19</i>
<i>Wykres 8. Migracje ludności na terenie Gminy Gorzków w latach 2019-2021. Źródło: UG..</i>	<i>19</i>
<i>Wykres 9. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezrobocia w latach 2019-2021. Źródło: dane GOPS w Gorzkowie.....</i>	<i>42</i>
<i>Wykres 10. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu ubóstwa w latach 2019-2021. Źródło: dane GOPS w Gorzkowie.....</i>	<i>44</i>
<i>Wykres 11. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezdomności w latach 2019-2021. Źródło: dane GOPS w Gorzkowie.....</i>	<i>44</i>
<i>Wykres 12. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2019-2021. Źródło: dane GOPS w Gorzkowie.....</i>	<i>45</i>
<i>Wykres 13. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu niepełnosprawności w latach 2019-2021. Źródło: GOPS w Gorzkowie.</i>	<i>45</i>

Wykres 14. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2019-2021. Źródło: dane GOPS w Gorzkowie.	46
Wykres 15. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu alkoholizmu w latach 2019-2021. Źródło: dane GOPS w Gorzkowie.	47
Wykres 16. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych w latach 2019-2021. Źródło: dane GOPS w Gorzkowie.	47
Wykres 17. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu przemocy domowej w latach 2019-2021. Źródło: dane GOPS w Gorzkowie.	48
Wykres 18. Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskie Karty w latach 2019-2021. Źródło: Dane GOPS w Gorzkowie.	49
Wykres 19. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu zdarzenia losowego w latach 2019-2021. Źródło: dane GOPS w Gorzkowie.	49
Tabela 1. Podmioty gospodarki narodowej – wskaźniki. Źródło: dane GUS https://bdl.stat.gov.pl/	17
Tabela 2. Demografia Gminy Gorzków. Źródło: dane UG Gorzków.	18
Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Gorzków. Źródło: dane GUS https://bdl.stat.gov.pl/	20
Tabela 4. Szkoła Podstawowa im. Jana III Sobieskiego w Gorzkowie.	21
Tabela 5. Liczba orzeczeń wydanych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Krasnymstawie w latach 2019-2021. Źródło: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Krasnymstawie.	23
Tabela 6. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia. Źródło: dane GOPS w Gorzkowie. ..	28
Tabela 7. Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną. Źródło: dane GOPS w Gorzkowie.	29
Tabela 8. Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji. Źródło: OZPS Gminy Gorzków.	29

<i>Tabela 9. Liczba rodzin objętych pracą socjalną ogółem w latach 2019-2021. Źródło: dane GOPS w Gorzkowie.....</i>	<i>30</i>
<i>Tabela 10. Świadczenia rodzinne w latach 2019-2021. Źródło: Raport o stanie Gminy Gorzków.</i>	<i>31</i>
<i>Tabela 11. Świadczenia wychowawcze 500 + wypłacane w latach 2019-2021. Źródło: Raport o stanie Gminy Gorzków.</i>	<i>31</i>
<i>Tabela 12. Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego. Źródło: dane GOPS w Gorzkowie.....</i>	<i>32</i>
<i>Tabela 13. Liczba wydanych KRD w latach 2019-2021. Źródło: Raport o stanie Gminy Gorzków.</i>	<i>32</i>
<i>Tabela 14. Świadczenia przyznane w zakresie realizacji programów wieloletnich „Posilek w szkole i w domu”. Źródło: dane GOPS w Gorzkowie.</i>	<i>33</i>
<i>Tabela 15. Liczba odnotowanych zdarzeń na terenie gminy Gorzków w latach 2019-2021. Źródło: dane Posterunek Policji w Żółkiewce.</i>	<i>37</i>
<i>Tabela 16. Powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2019-2021. Źródło: dane GOPS w Gorzkowie.....</i>	<i>41</i>
<i>Tabela 17. Liczba osób bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej w postaci zasiłku okresowego. Źródło: dane GOPS w Gorzkowie.....</i>	<i>42</i>
<i>Tabela 18. Bezrobocie w Gminie Gorzków w latach 2019-2021. Źródło: https://bdl.stat.gov.pl.</i>	<i>43</i>
<i>Tabela 19. Liczba osób bezrobotnych oraz liczba długotrwale bezrobotnych w 2021 roku na poziomie powiatu, województwa i kraju. Źródło: OZPS Gminy Gorzków.....</i>	<i>43</i>
<i>Tabela 20. Stopa bezrobocia w powiecie lubelskim, województwie lubelskim oraz kraju w latach 2019-2021. Źródło: GUS https://bdl.stat.gov.pl</i>	<i>43</i>
<i>Tabela 21. Orzeczenia o niepełnosprawności wydane dla mieszkańców w latach 2019-2021. Źródło: PCPR w Krasnymstawie.</i>	<i>46</i>

Tabela 22. Dane dotyczące liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej. Źródło: dane PCPR w Krasnymstawie..... 48

Rysunek 1. Umieszczenie gminy Gorzków w powiecie krasnostawskim i województwie lubelskim. Źródło: <https://www.gminy.pl> 14